

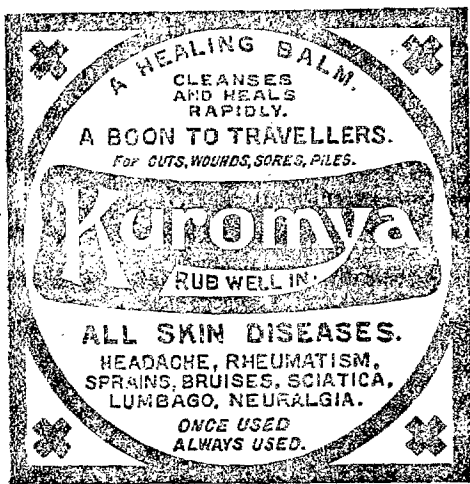
309353 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5. } చెన్న పట్టణము 1918 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 23 వ తేది మంగళవారము } No. 19
సంపుటము. ౫ } కాళయక్తి నామ సంవత్సర వైశాఖ మాస శుద్ధ ద్వాదశి ౧౨. } సంచిక ౧౯

కురోమియా

నవనీతము

(1044)

PRICE - ONE RUPEE - POSTAGE EXTRA.
Messrs. SPENCER & Co. LD., MOUNT ROAD, MADRAS.

పుండ్లు, గాయములు, మూలశంఖ, తలనొప్పి, నడుమునొప్పి, జలుబు మున్నగువాటికి సిద్ధపథము. పలువురు పయోగించి, వెక్కున న్నానపత్రములనంపియున్నారు. ఒకమారు ఉపయోగించిన దాని అమృతోపయోగము మీకే తెలియును. డబ్బీరు 1-0-0.

స్వేచ్ఛరు కంపెనీ, మాంటురోడ్డు, మదరాసు.

బాధాపీడితులకు పరము: ఐనోడిక్ నహితమైన డా॥ పి. డి

సావంత్రిని వనోపధిసారసపరిల్లా

అంతర్జాతీయ రక్తచికిత్సా వినియోగ వాద్యములకు కీర్తిమణుడే ముందు. మద్యపులను, మద్యమును, గంధములను పుండ్లు, ప్రాంతాల్లోను, అన్ని విధములైన గంధములను చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్సి-రి క్రిమినేషన్ రక్తశుద్ధి కారిని

ఈ రక్తశుద్ధి కారిని దేని మిక్సి-రి వినియోగము, సహజమైన మధ్యపథము అన్ని విధములైన పోగొట్టును. చీరములను పోగొట్టును, చీరములను పోగొట్టును, చీరములను పోగొట్టును, చీరములను పోగొట్టును, చీరములను పోగొట్టును.

ప్రొఫ్రెటరు: పి. డి. సావంత్రి, 144, ప్రసన్నవాడే, నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Panaswadi, No. 144, No. 2 BOMBAY.

చీరబాహిని ప్రకంప

చీర బాహిని ప్రకంప

చీర బాహిని ప్రకంప

అంతర్జాతీయ రక్తశుద్ధి కారిని, 7 లంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము
(చ ద్వ కా వ్య ము)

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము. ప్రపంచమునకు పుట్టినది గలదేమో తెలుసుకొని అది అమరమైనదిగా చేసుకొనుటకు ఈ పురాణము చాలా ముఖ్యమైనది. ఇందులో ఉన్నది చాలా ముఖ్యమైనది. ఇందులో ఉన్నది చాలా ముఖ్యమైనది.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము. ప్రపంచమునకు పుట్టినది గలదేమో తెలుసుకొని అది అమరమైనదిగా చేసుకొనుటకు ఈ పురాణము చాలా ముఖ్యమైనది.

(26) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ
తెలుగు పండితుడు, ముద్రితపద్య ముద్రాణ, కడప.

అమృతాంజనము

చక్కని జబ్బిలో సహ సీసా 1-కి తెల 0-8-0.

తలనొప్పిల మామృతు. చాచ్చుపు నొప్పుల కారీ దోలును. వాయువు పోట్ల పోగొట్టును. సువాసనగలిగి యుండును. వ్రతయింట నుండదగినది.

వనమాలినీలచే గొండుగా నేకమందు. తయారుచేయబడు సుంచినందు. దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు. అమృతాంజనం డిపో. } 108, ఫోరొడ్డు, గొంబాయి, } 6, కంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

సర్వవృద్ధి క విషనంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు)

585

గుంబునో వచ్చుచారు సంతోషముతో పోవుదురు. గుంబునో వచ్చుచారు సంతోషముతో పోవుదురు.

ఇది ప్రతి వయస్సునకును దుండ నలసిన వాణ్యమైనది. అంగ, మూసాని, చేతులెల్లములకు పోగొట్టును. చీరములను పోగొట్టును. చీరములను పోగొట్టును. చీరములను పోగొట్టును.

ఒకేసారి 100 కి 25 రూపాయలు కలిపి విక్రయించును. డబ్బీరు 1-0-0. డబ్బీరు 1-0-0. డబ్బీరు 1-0-0.

ఇనాము ! ఇనాము !!

అంద మైన మధుర బుట్టాలచీరలు
చీర 1-కి తెల రు. 3-12-0.

18 మూలలు నిడివి. 2 1/2 మూల వేరుకలవి. చంగురు ఉత్తరవాదము. అందులో అనేకవిధములగు గల బుట్టాలు వేయించునదిని పలుకములు కలవు. ఇక్కడ నాగరికమునకు తగు నట్టి మేలయిన చీర. ఈ చీర 1-కి కొనుగోలున ఎల్కెక్రెక్ బంగారు కొంగును 1-కి ఇనాముగా విక్రయించును.

కన్నాపురం ౧౮౩౫-1-కి 16 X 2 1/2 రు 4-8-0
నందియ దవనకొడిచీర 1-కి రు 3-0-0
కొలుపునీ ముడిచీర 1-కి రు 2-8-0
కాంచీపురము అరకుచీర 1-కి రు 5-0-0
కేవలచీర 1-కి రు 5-8-0

1142 సి. సి. లింగం అండు కో, 2, రామాలక్ష్మి వీధి, పోకాన పేట పోస్టు, మదరాసు. విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్ షాప్, మాంటురోడ్, మదరాసు.

ఇక్కడ తెలుగు ప్రజలకు అన్నియు వ్యాపకమైన తెలుగు పాఠముల క్యాబులను విక్రయించును. డబ్బీరు, అమర-లక్ష్మీవల్లి: పి. పి. ఎం. డి. సి. ఎం. (816-887) మేనేజరు.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము. ప్రపంచమునకు పుట్టినది గలదేమో తెలుసుకొని అది అమరమైనదిగా చేసుకొనుటకు ఈ పురాణము చాలా ముఖ్యమైనది. ఇందులో ఉన్నది చాలా ముఖ్యమైనది. ఇందులో ఉన్నది చాలా ముఖ్యమైనది.

గుంటూరు వార్తలు.

(మాస్ట్రీయని లేఖనవద్దనుండి)

శ్రేణు.

గుంటూరు, ఏప్రిల్ 19:—మాపురమున నీవ్యాధివ్యాపించి దాదాపు రెండు మాసములైనను నిరంతరము ములకలతో నీరస గాంచనందులకు మిగుల సంతోషించుచున్నాను. ప్రభుత్వము వారియొక్కయు మ్యునిసిపల్ వారి యొక్కయు నివారణోపాయములవల్లను ప్రజలయొక్క జాగ్రత్తవల్లను నీవ్యాధి యంతగా వ్యాప్తిచేరలేదని చెప్పవచ్చును. పురపంచలి పాత కాలమునను, ఆశీనులందును పలువురు ప్లేగుటీకలను వేయించుకొనుచున్నారు. టీకాలవినయమై ప్రజలప్రభుత్వమున చాల భీతిని అసత్యవార్తలను ప్రకటించిరి. కాని పెద్ద పెద్దలు వచ్చి ధైర్యముతో టీకాలువేయించుకొనుటవల్ల అట్టిభీతి చాలవరకు తగ్గివదిలి చెప్పవచ్చును. ఇప్పటికి ముగ్గురు మాత్రమే ప్లేగు వ్యాధివల్ల చనిపోయినట్లు మ్యునిసిపల్ వారి లెక్కలవల్ల తెలియుచున్నది. చిన్న బహు లాలాపేటవార్డులో దాదాపు 60 గృహములను మేదలబహులలో 10 గృహములను కదలిపెట్టుడని ప్రభుత్వము వారు నోటీసుల నిచ్చినట్లు తెలియుచున్నది. పురపంచమునను పోలీసు స్టేషనుకు వెళుక వీధిలో ఎలుకలు పడినందున పోలీసుస్టేషను అక్కడినుండి మార్చి. చేపలు, మాంసము విక్రయించు మార్కెటును పురపంచమునుండి తీసి క్రొత్తపేటవద్దకు మిమకావారి స్థలములో తెట్టుటకు ఏర్పాటు చేసిరి. ప్లేగు వ్యాధిపీడితులకు పాకలు వేయించినారు. ఈ పురము మిక్కిలి గాఢప్రదేశములకు నీవ్యాధి అంతగా వ్యాప్తిచేరలేదని జనాభా ధైర్యముతో నున్నారు. మ్యునిసిపల్ వారు విజయవాడకు పోయిన నేర్పాటుచేసి క్రెడ్లతో పనిచేయుచున్నారు. క్రెడ్లకు గారు కుగ్గురు దొరసానిగారు ప్లేగుకు గురించి అక్కడకు పంపిస్తామని నిచ్చిరి. కుగ్గురు దొర సానిగారు స్త్రీలకు ప్లేగుటీకలను వేయుచున్నారు. క్రెడ్లకు దొరవారు ప్లేగు క్రెడ్లను నిమిత్తమై ఇద్దరిని చెన్న పురిలోని గిండికి బంపియున్నారు. వారు ఈ మాసాంతమునకు వత్తును. తినిన జాగ్రత్తలు పుచ్చుకొనుచున్నారు. వైవాగ్రహము వల్ల నీవ్యాధి త్వరలో నంతమొందు నని నమ్ముచున్నాము.

జాతీయ వార్తలు.

మాపురమున నీవ్యాధివ్యాపించు నిమిత్తము ప్రభుత్వమున శ్రమించుటకు బాధనాచార్యులు గారు తమ గృహమును చిన్న మీటింగు చేసిరి. తమవారి పురపంచాధికారి బహిష్కరణకు గావించిరి. దీని విషయము కృష్ణ సబ్బుల కొక సంఘ మేర్పాటు కాబడినది. వారికి బాధనాచార్యులుగారు అభ్యర్థనగా నేర్పాటు కావడినది. ఈనెల 7-వ తేదీనుండి ఈసంఘము వారు జల్లు జల్లుగా నేర్పడి విరాళములను వసూలు చేయ మొదలిడిరి. ప్రభుత్వ దినమున మేళతాళములతో జాతీయ పతాకములతోను పురమేగిరి. అనంతరము అరుదినము విరాళములను వసూలుచేయుచు మిగుల క్రెడ్లతో పట్టుడతో కృష్ణసర్పిరి. ఒకనాడు పట్టుకడచిలో మిక్కిలి పేర్చుక గడ్డు పతకములను ప్రదర్శన ప్రసాదించుచు బి.ఎల్.కాంతకర్, లక్ష్మీకాంతం లక్ష్మీనారాయణ ముగ్గురు ప్రముఖులు తాము చిత్రనళియ నాటకములో గ్రామభ్యుదయ పాత్రలను భరించి నమ్మక సామ్యము జాతీయవాదులకు నిత్తుమని ప్రకటించిరి. వాటిప్రదర్శనమునకు అక్కడకు మాడవెళ్లిరి. ప్రదర్శనము మిగుల జ్ఞాను నీయమై ప్రేక్షకుల పొగడ్డలకు బాధించుచున్నది. య. 150 లు జాతీయవారమునకు నొసంగబడినది. మరొక నాటకమును గూడ చేసి దానిపాత్రులను గూడ నిత్తుచుని చెప్పినట్లు తెలియుచున్నది. మాసమున కొకటిరెండు నాటకముల నైనను ప్రదర్శించిన నొక పాతకాలను భరింపవచ్చును.

మొత్తముమీద నీపురమున జాతీయవారమునకు సుమారు 500 రూపాలు వచ్చినట్లు చెప్పవచ్చును. సంఘమువారి నిరంతర ప్రయత్నము వల్లను, సభలవల్లను ఉపన్యాసముల వల్లను నీ పురమున జాతీయవిద్యార్థిమీదను పెంపొందినదని చెప్పవచ్చును. ఈసంఘము వారు తమ పట్టుదలను నిరంతరము నంతమొందింపక జాతీయముగా నొక జాతీయ విద్యాప్రతిష్ఠాపనమున నెలకొల్పియున్నది నమ్ముచున్నాము.

ప్రార్థన సమాజము.

సంవత్సరాది పండుగ సందర్భమున మద్ది రాధాకృష్ణయ్యగారు తమ గృహమున భజన, ఉపాసన, ప్రార్థనలను జరిపించి నేడుకొండ వచ్చినవారికి అల్పాహారముల నొసంగిరి. అట్టివిధి పాలపత్తి వరసించుముగాదు సంవత్సరాదిని గురించి యుపన్యాసించిరి.

సంవత్సరాది నాడు బాల ప్రార్థన సమాజమువారు మృదంగాది వాద్యములతో భజన చేయుచు నగరసంక్రమణ గావించిరి.

మాతృభాషా సమాజము.

ఈ సమాజమువారు 19 తేదీన శ్రీరామజయంత్యుత్సవమున, ఏలూరుమాజుపు ద్వితీయ వార్షికోత్సవమును మైసూరులు భవనమున జరిపిరి. అట్టితరీ వింజయూరి వింగాచార్యులు ఎం. ఏ. గారు, కాశీకృష్ణమాచార్యులు గారు మాతృభాషాచుగురించి మాట్లాడిరి. పురాణకాలక్షేపము నుగెను. అనంతరము ప్రసాదము పంచిపెట్టబడినది. సమాజపు కార్యదర్శిగా రకు చల్లా వేంకటసుబ్బారావుగారు తమ నివాసమును జరిపిరి.

మాతృభాషాభివృద్ధికై ఇట్టి సమాజములు ప్రతిపగరమున వెడలిన బాగుండు నని తోచుచున్నది.

తెక్కలి వార్తలు.

(ఒక విలేఖనవద్దనుండి)

మాపురమున నెలకొల్పబడి. కాళికాస గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవమును, గంజాంనుండల ఆంధ్రగ్రంథశాలాగారముల చతుర్థ త్రైమాసిక సభ (అనగా మండల గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవము)యును మేనెల 18, 19 తేదీలను కాళికాస గ్రంథాలయ సభ్యుల యాదరణచే విరాళపట్టణ వాస్తవ్యులును, న్యాయవాదులును, ఆంధ్రభాషాప్రణితులును ప్రజల లక్ష్య వరసించు పంతులుగారి యాజమాన్యమున జరుపబడునని విన్నవించుటకు మిక్కిలి కుతూహలమగుచున్నది.

మా గ్రామమున నూతనముగా స్థాపింపబడిన జాతీయ విద్యానిధి సంఘమువారు, తాలూకాయందును పట్టణమునందును భద్రవిద్యవారమున య. 200-0-0 ల వరకు వసూళ్లు చేసిరి. కాని మా జమీందారీ యవరాజుగారు, వసంతమృత్యు ఆరంభలో గార్ల నామోచ్చారణే వివగూడనిది, వా రొనర్చు కార్యములకు నత్కేళులు ద్రవ్యసహాయము కూడ, చేయ తగినాయని, వారి యాచార్యమును గనబర్చినందులకు ఆనంద మగుచున్నది.

మా గ్రామమున స్థాపింపబడిన అన్నదాన సమాజము వారు ప్రతి ఆదివారము బియ్యము వసూళ్లుచేసి వికలాంగులకు నొసంగుచున్నారని విన్నవించుటకు సంతసంబగుచున్నది.

జయంతి వారాయణగారి మధ్యను స్థాపించిన ప్రార్థన సమాజమువారు ప్రతి ఆదివారము ప్రార్థనలు నిల్పుచున్నారు. మా గ్రామమున 60 సంవత్సరములనుండి Incomplete Secondary School ఉన్నప్పటికి, ఇప్పుడు Secondary School గా మార్చబడినదని ప్రభుత్వము వారిని కోరుచుండగా మూకీభావమును చూపించుచున్నందులకు కోచనియును.

మా యూనిట్లో తెక్కలి కొ ఆపరేటివ్ బ్యాంకు స్థాపితమయి సుమారు 4 మాసములు కావచ్చినను, అధ్యక్షులును, కార్యదర్శులును కార్యక్రమము జరిగించకుండా నిరంతరము నూరకుండుటకు కారణము తెలియును.

మా యూనియన్ కు చెరువునను, పంచాయతీలను ప్రజలచే పెన్నుకొను పద్ధతి నిరంతరము ప్రభుత్వము వారు దయచేయకుండుట భావ్యముగా నుండలేదు.

మా గ్రామమున పోలీసువారి దయవలన అల్లరులు తగ్గుచున్నట్లును నూతనము కాన్పించుచున్నది గాని, సంవత్సరాది మొదలు చోరబాధలు మోచుచున్నవి.

రైలుచే అధికారులు న్యాయ శిక్షకుల తేవందున వర్తకులను, సంసారలనుకు బాధ లభింపములగుచున్నవి. మైరు పంటలు చెడినందున పేదరయితులకు జీవనోపాయము లేక తిరించుచున్నారు.

29-వ గుంటూరు మండల సభ

వినుకొండ ఏప్రిల్ 22:— పాటిపండ్ల నూర్యనారాయణ రావు, అల్లలూరి వేంకటసుబ్బారావు, వెలగపూడి సుబ్బారావు, పిమ్మిగట్ల నూర్యనారాయణ, గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణ, నేతి హనుమంతరావు (జిల్లా సంఘ కార్యదర్శి) గార్లు శనివారమునా డిప్యూటీ మేజరుచుచ్చి, సత్తెనపల్లి పురజనుల సభ నా వ్యవించిరి. ఈ రోజుంపు ఆ యిన వెనుక సభ జరిగెను. సభ కక్షేపలమచ్చిరి. రాజకీయాదివిషయముల గూర్చి యుపన్యాసించబడినది. ఇది వరకు జమీందారుగా నుండిన గోపాలరావు బి. ఏ, గారభ్యక్తత వహించిరి. రాజోపు గుంటూరు మండల సభ నీపురమున కాహ్వానించుటకు తీర్మానింపబడినది. ప్రజలమగు ఆహ్వాన సంఘ మేర్పాటుపబడినది. బాండ్లను ఉన్నన లక్ష్యనారాయణ

గారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగను, భవిష్యేటి పాపయ్యగారు పాధ్యక్షులుగను, సి. హెచ్. అప్పయ్యగారు కోశాధికారిగను, కె. చంద్రబరం, ఎ. వి. నుబ్బరావు, పాటిపండ్ల నూర్యనారాయణరావు, వెచ్చా నరసింహము, వేల్పూరి అప్పయ్యగార్లు కార్యదర్శులుగను నియమింపబడిరి. జను లత్యుత్సాహ పూరితులై యున్నారు. సభ బహుళః జాన్ మాసపు మొదటి వారమునందు జరుగును. (తంత్రీవార్త.)

పరమరహస్యము.

వాణిజ్యము (1161)

అనువు స్త్రీక మునందు, ఇదివరకు పరమరహస్యములుగా నున్న సంగతులు బయలుపరచబడినవి. ఇది వ్యాపారముచేయు వారికి కల్పతరువు. నుప్రసిద్ధులును, గవర్న మెంటు వారిచే వాణిజ్యమునందు సన్నదు పొందినట్టియు, కారుమూరు రాను కోటయ్యగారిచే రవించబడినది. దీనియందు, వ్యాపారము నిర్వహించు విధము, జాబులు వ్రాయువిధము నకల్పతీయు విధములు, తపాలాక చేరివ్యవహారములు, ఉత్తరములు మొదలైనవి పైలుచేయువిధము, బ్యాంకులు, చెక్కులు, హుండిలు, వ్యాపారమునందు వాడుక చేయు అన్ని విధములైన సాధనములు వ్రాయువిధము, రైలుమీద స్త్రీయరుమీద సరకు పంపువిధము, కాపీరైటు, ప్రేమమార్కులు, భీమాకంపెనీలు, లిమిటెడ్ కంపెనీలు, నేయేల వ్యాపారము చేయు ప్రతిపాదన తెలిసి కొని లాభను పొందుటకు క్రొత్తపద్ధతులు వ్రాయబడి, అనేకుల మెప్పును బొందినది. వేల య. 2-0-0. మేనెల 81వ తారీఖులోగా తెప్పించుకొనువానికి య. 1-8-0 లకు ఇవ్వబడును. త్వరపడుడు.

మేనేజరు, వాణిజ్యవిలాస్ ఆఫీసు, గుంటూరు.

మదరాసు అందుసదరమరాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు. (1158)

సోమవారము ఏప్రిల్ 22 వ తేదీ నుండి బొంబాయికి పోవు నెం 5 డొక మెయిలు బండి పెరంబూరు దిగ్గర 2 నిమిషములు ఆగును.

అద్భుతనివారణి.

ప్రాఫెసర్ జేమ్సుగారి ఎలెక్ట్రో టానిక్ వెరల్సు

ఇది బలహీనులకు, బలము నీరసము, బలము పొందు. నిద్ర తరుండుట, జ్ఞాపకము తక్కువగను, మెదడు దివ్యంగా నుండుట, పనియందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నిస్సత్తురు, బలహీనున, ఆయాసము, కుష్టనష్టమున పోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు గునుస్తలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు, మొదలగు వారికి ప్రత్యేకమైనందు; బలమును గలిగించును. అనేక వేలమంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తరు ఒకమారు పరీక్షించుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0
40 " " " 2-0-0
వీనివలన పరిమళ ద్రవ్యముల దాని నవినము!

అప్రోవ్ డిల్ బహారే

మశ్వరవ్యవసాయము కొంతకాల ముందునట్టి అపూర్వ వాసనయును కలదు. ఆలోచనలో సారాలు మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బోధింపబడినది. చేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాయ వైనగాని నీటి చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన వనము మధ్యలోనుంటే యెంత సుఖమున వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంత ఆనందమింతురు. ఇతర వాసనలు యేలేనియందుండినా యీ అట్లాదిల్ బహారే యొక్క వాసన ప్రావ్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము. విల 1/2 (రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 } వి.పి. చార్జీ
" 1 (రాము బుడ్డి 1-కి " 0-12-0 } రూ. 0-4-0
" 1/2 అపున్నబుడ్డి 1-కి " 2-0-0 } ప్రత్యేకము.

అంగ్లో-యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ.

నెం 155, జుమ్మా మసీదు వీధి, బొంబాయి

మద్రాసు యేజంటు:- మెహతా శుభదాశ్రం మూర్తి, వైవాగ్రహు రోడ్ మదరాసు.

— 0 —

[illegible]

ఆంధ్రపత్రిక

1918-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 23వ తేది

మంగళవారము.

జమ్మదాసు ద్వారకదాసుగారి యధ్యక్షకోపన్యాసము

కందేశముండల సభ కథ్యక్షులుగ నుండి, జమ్మదాసు ద్వారకదాసుగారు గత శనివారము నందొసగిన యుపన్యాసము ప్రస్తుత రాజకీయ స్థితిని దృఢోచరము గావించుచున్నది. ప్రస్తుత సందిగ్ధావస్థ గూర్చి, అధ్యక్షులు విపులపరచుచు, స్వాతంత్ర్య ధ్వజస్థాపనార్థమై జరుగుచున్న సంగ్రామమునకు స్వాతంత్ర్య వాంఛావరులైన భారతీయు లత్యుత్సాహముతో సాయము గావించి తీరెనని నుడివిరి. కాని, ఏ స్వాతంత్ర్య సూత్ర ప్రతిష్ఠాపనముకొరకై మిత్రమండలివారు పోరాడుచున్నారో, అట్టి సూత్రము హిందూదేశమునకు గూడ వర్తింపజేయబడునని కార్యరూపమున నిదర్శనము గన్పడినగాని, తగిన మహోత్సాహము వెలువడలేదని, ఏ రనిరి. ప్రధాన మంత్రిగారవైన సందేశమునకు తగిన కార్యసాధన ప్రయత్నముల గావించుట భారతీయుల విధియే. సంగ్రామ విజయము మనువ్యభలసమృద్ధిపై వాధారణమున్నదని రానురాను సువ్యక్తమగుచున్నది. మనువ్యభలము నీ తరుణమున సమృద్ధిగ నొసగ గలిగినది హిందూదేశ మొక్కటే. భారతీయు లీ తరుణమున సహాయము జేయ సంసిద్ధులయి యున్నారు. కాని సంగ్రామమున పోరాడి, ప్రాణముల నర్పించుటలో, అధ్యక్షులు నుడివికటలు, పరాధీనులగ మరణించుట కన్న స్వేచ్ఛా సమర్థులుగ ప్రాణ మర్పించుటకు భారతీయులు సంసిద్ధు లగుదురు. అందుచే, "మావై విశ్వాస ముంచుదు. మాకు స్వయం నిర్ణయ స్వాతంత్ర్యమును నాలసంపకుండ నొసగుడని" అధ్యక్షులు ప్రభుత్వమువారిని గోరుచున్నారు. ఇట్టిభావమే తంజావూరునందు జరిగిన బ్రాహ్మణేతర మహాసభలో వెలిబుచ్చబడినది. అందుచే ఢిల్లీలో సమావేశమయిన సభికుల యభిప్రాయ మెటులున్నను, ప్రభుత్వమువారు దేశాభిప్రాయ మీ తీరున నున్నదని గ్రహించి, ప్రజలలో ప్రబలోత్సాహము గలుగజేయుటకు, ప్రజాశయములను ఫలప్రదము గావించుట త్యవసరము. ఇట్లొక విషయమై చూపిన వివేచనాశక్తిని, హిందూదేశముపట్ల జూపుచో, సంగ్రామవిజయమును గూర్చి మానసికాందోళనమున కెక్కి యవసరముండదు.

ఇదివరకే ప్రభుత్వమువారు స్వపరిపాలనా దర్శమును ప్రజలయెదుట బెట్టినపుడు, తిరిగి యింత త్వరలో స్వపరిపాలనాశయమును గూర్చి యోచింపజలసిన యవసర మే ముదయించినదని విమర్శకులు ప్రశ్నింపవచ్చును. ఇందు కథ్యక్షులు తగిన ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. సంగ్రామ మారంభమయినపిదప, ప్రజలు శత్రునిరంకుశ వివాదమునకు, కట్టుదల జూపిరి. నూతనయుగ మారంభమొనగదని యుద్ధిహారిరి. ఇటువంటి నిర్బంధవిధానములను ప్రజల విశ్వాసము ప్రజ్ఞాశక్తియు బలముగ బట్టెను. మహాత్మాగాంధీ భావ

మూలముగను, ప్రభుత్వ ప్రకటనము చేత ను, శాంతివాతావరణము చేకూరెను. తిరిగి రాజకీయాందోళనమున కవకాశము త్వరలోనే గలిగెను. కెయిరా రయితుల దుస్థితి జూచిన, అధికారు లెటుల ప్రాతవాసనల విడనాడ లేకున్నారో స్పష్టమగుచు న్నది. కెయిరా లో కెయిరు లెందుటచే, యేమ మేర్పడినదని, శాసననిర్మాణ సభ్యు లిరువురును, సర్వేంటు ఇండియా సంఘము వారును, మహాత్మా గాంధీగారును స్వయముగ విచారించి కెయిరా దుస్థితి సత్యమే యని ప్రకటించిరి. అందుచే ప్రజల దుర్గతి గూర్చి విచారించుటకు విచారణసంఘము నేర్పరుప గోరిరి. కాని, తమవాక్యమే వేదవాక్య మని కమీషనరు ప్రాటగారు స్పష్టముగ బెల్లెపి, సిస్టరు నియ్యనివారి ననేక నిర్బంధములకు లోను జేయుచున్నారు. ప్రజలు తమ దీక్షను వదలక, కష్టములను సంతోషపూర్వకముగ భరించుచున్నారు. ఇంకొక నిదర్శనము వంగదేశపు నిర్బంధప్రవాసములు. విచారణ లేకుండ దేశీయల స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము కలిగింపవలదని ప్రజలు దేశ మన్ని భాగముల నుండియు గోరి గాని లాభము గాన్నింప లేదు. వేరొక నిదర్శనము, స్వరాజ్య సందేశ హేదల అంగీకార పత్రములను రద్దుజేయుట. ప్రజలు తమ మొరలను ఆ గడ్డదేశీయులకు విన్నవించుకొనుట కయినను, ప్రభుత్వమువారంగీకరింప లేదు. ఇదియేనా స్వయం నిర్ణయ మని, జమ్మదాసు ద్వారకదాసుగారు రుచుగుచున్నారు. "మనము ప్రధానమంత్రిగారికిని, ప్రభుత్వమువారికిని, ప్రజల తోడ్పాటు కైకొనుటకుగాని, శాంతివాతావరణము నేర్పరచుటకు గాని, యిది మార్గముగాదని స్పష్టపరుపవలె"నని అధ్యక్షులు నుడివిరి.

ప్రజల ముఖ్యవాంఛ యెద్ది? అధ్యక్షు లీ క్రింద వాక్యములలో ప్రజల కోర్కెలను వివరించిరి.

"ప్రభుత్వమువారు తమ విధానము నొక దానిని దయారుజేయవచ్చును. ఇది ఉదార పూరితముగనున్నది గాన, ప్రజాందోళన ముండదని వారు దలంపవచ్చును. వారి యూహ నెరవేరుగాక యని గోరుచున్నారము. కాని ఆధార రహితములగు నూహలపై విశ్వాసముంచ జాలము. మాంటాగూగారి విధానము బహుల్పమవరకును, ఆందోళనము నాపక మనము గోరు సంస్కరణము లొసగి తీరవలయు నని చెలుపుచునే యుండుము. మనము గోరు కనీసపు సంస్కరణములు కాంగ్రెసు సంస్కరణములే. ఈ విధానమునకు తక్కువ సంస్కరణముల నంగీకరింపము. ప్రభుత్వమువారు స్వల్ప సంస్కరణముల నొసగి, మనలను సంతృప్తి పరుపదలచినయెడల, అటుల సంతృప్తి జెందమని వారికి చెలుపుట మన ముఖ్యవిధి. ప్రజాప్రతినిధిసభలకు కార్యనిర్వాహకసభపై సభికార ముండుటయే గాక, కోశాధికారము హస్తాంతము గావలయును. ప్రాట్టు వంటి సివిలుసర్విసు ఉద్యోగు లికముందు తమ యిచ్చవచ్చినటుల సభికారము చలాయించి, ప్రజలను తరతరములవరకును శిక్షించుట కవకాశములు లేకుండ జూడవలయును. మన మిచ్చుకన్నులు మన కిష్టమున్న కనులకొరకే వినియోగింప బడునటుల, సంస్కరణ విధాన మేర్పడవలయును."

స్వపరిపాలనము నొసగమని ప్రజల బెట్టి దురుజ్జేశముతో కోరుటలేదు. స్వపరిపాలన మట్లైన తోడనే సరచేత కైకొనము గోర్చుచున్నది యు. భావములేదు. ప్రజాప్రభుత్వ మికముందనేక లోబడుట గావించబడుచును. ఇది భోజములు

మూలముననే సౌష్ఠవము సంప్రాప్తించును. ప్రజలకు స్వపరిపాలనము జన్మ హక్కు. పాలక పాలితుల కుభయలకును, ప్రస్తుత తరుణమునందు హైందవ స్వపరిపాలనా ప్రధాన మత్యవసరము. స్వపరిపాలనము ప్రాప్తించినగాని, స్వదేశరక్షణమునకై ప్రజల వేశపూరితులు గాజాలరు. ప్రజల వేశపూరితు లయినగాని, ప్రభుత్వమువారికి సంగ్రామసాహాయ్యము పుష్కలముగ లభింపదు. ఇం దెద్దియును విపరీతము లేదు. ఇది ప్రకృతిసూత్రము. ఈసూత్రమును, ఢిల్లీసమావేశము వారవలంబించ వలెను. ముందు వెనుకాడి లాభముండదు. నిరంకుశప్రియులగు ప్రతికూలుర హితమునకు జెవియొగ్గి లాభముండదు. ధైర్య మవలంబించి ఇగ్ధాండు విషయమై జూపిన మహాదాద్యమును ప్రభుత్వమువారు హిందూదేశము పట్లజూపినయెడల, ప్రభుత్వమువారికి లభించెడి మనువ్యభల సమృద్ధి నూహించిన దాని కన్న వేయి మడుగు లధిక మగును. ఢిల్లీ సమావేశ ఫలితము దేశ మెదురు జూచుచున్నది. ప్రజాప్రతినిధులు దేశాభిప్రాయము నెటుల వెలిబుచ్చెదరో యని, దేశ మత్యాతురము జూపుచున్నది. వివిధకక్షముల వారి కనుకూలముగు కార్యవిధానమును ప్రభుత్వము వారవలంబించెద రనియు, ఢిల్లీసమావేశ తీర్మానములు దేశముగో నపూర్వముగు సంతృప్తిని గలిగించి, ప్రజలలో సంగ్రామోత్సాహమును ప్రజ్వలిల్ల జేయునుగాక యనియు గోరుచున్నారము.

మైసూరు పరిపాలనము.

మైసూరు ప్రజాప్రతినిధి సభ నిన్నటిదినము కార్యక్రమము నారంభించినది. సభాసారంభమున దివానుగారు సక్యం. విశ్వేశ్వరయ్య గారిచ్చిన యుపన్యాస మత్యంతశ్లాఘాప్రత్యముగ నున్నది. ప్రధానమంత్రిగారి సందేశము గూర్చి ముచ్చటించుచు, విశ్వేశ్వరయ్యగారు మైసూరు ప్రభుత్వము గావించుచున్న సంగ్రామ సాహాయ్యము గూర్చి విపుల పరచిరి. బడ్జెటు గూర్చి యోచించునపుడు, దేశాభివృద్ధికై వ్యయ మధికముగ గాన్పించుట ప్రశంసార్హము. అందు ముఖ్యముగ విద్యక్రింద వ్యయ మధికమగు చుండుట, గమనింపదగినది. విద్యుచ్ఛక్తి వ్యాపకమునకీ సంవత్సరము 2 లక్షలరూప్యములు బడ్జెటులో జేర్పబడినవి. పోలీసుశాఖ, ఫారెస్టుశాఖ, రివిన్యూ శాఖ, ఎలక్ట్రికలుశాఖ, రిజిస్ట్రేషను మొదలగు శాఖ లన్నిటి యందును అభివృద్ధి గాన్పించుచున్నది. వ్యయసాయక విద్య సభివృద్ధి జేయుట కేర్పాటులు సూచింపబడినవి. నిమ్నజాతుల విద్యాభివృద్ధికి, ప్రయత్నము లారంభ మయ్యెను. సంచార గ్రంథాలయముల నెలకొల్పుట కంగీకార మొసగ బడెను. పరిశ్రమల సభివృద్ధి పరచుటకు, మైసూరు ధనాగారమునకు ప్రభుత్వ సహాయ మొనర్ప బడెను. ప్రభుత్వ వారు గావించుచున్నట్టియు, గావంపదలచినట్టియు కార్యములలో కెల్ల న్యాయశాఖను రాజ్యాంగశాఖనుండి విడదీయు ప్రయత్నములు ప్రజామోడము బడయుననుటకు సందియములేదు. కాంగ్రెసు మహాసభ వారి సంస్కరణమును నెలకొల్పవలయునని చతుర్థతాబ్రమునుండియు. ప్రభుత్వము వారిని గోరుచుండిరి. ఫలితములేకపోయెను. పల్లికు సర్విసు కమీషనువారు గూడ నీ సంస్కరణము సంగీకరింపబడెరి. వంగదేశమున సర్వోత్కృష్టమైనగాని సంస్కరణము పరిష్కారము గల కొల్లుబుడినది బాష్టాకము దేశము గాని, బాష్టాక

మింతవరకును కార్యరూపము దాల్చలేదు. మైసూరు ప్రభుత్వమువారి సంస్కరణమును తమ సంస్థానమునందు నెలకొల్పవలెననుట వారి సంస్కరణోత్సాహమునకు నిదర్శముగ నున్నది. రెండు మూడు తాలూకాలను గలిపి రెండవ మూడవ తరగతి కేసుల విచారించుటకు ముగ్గురు హోదాతో సమానులగు మేజిస్ట్రేటు నియమింపబడును. ప్రతిజిల్లాకును, మొదటితరగతి కేసుల విచారించుటకు సబ్ జడ్జి హోదాతో సమానులగు మేజిస్ట్రేటు నియమింపబడును. అసిస్టెంటు కమిషనరులకు క్రిమినలు కేసుల విచారించెడి సభికారము దొలగింప బడును. డిప్యూటీ కమిషనరులకు మాత్రము జిల్లా మేజిస్ట్రేటు లభికార ముండును. నూతనవిధానము మున్ముగు రెండుజిల్లాలలో నెలకొల్పబడును. 1919-20 సంవత్సరమున మిగిలిన మండలములలో గూడ నీవర్గతి నెలకొల్పబడును. ఇ.దుకొరకై ప్రతివత్సరమును 15,5,000 రూప్యములు వ్యయమగునని నూహింపబడినది. ఇంక మూలమున, కేసులు త్వరలో విచారించబడుననియు, సంస్థానపు డివిన్యూకార్యము లెక్కువ సౌభాగ్యముగ గావించబడుననియు, ప్రజాసామాన్య భివృద్ధి సత్వరముగ జేరూతుననియు ప్రభుత్వము వాచూహించుచున్నారు. వారి కోర్కె నెరవేరుననుటకు సందియములేదు. నూతనముగ ఆదాయపుపన్నును ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రభుత్వము వారాలోచించుచున్నారు. మైసూరు ప్రభుత్వము వారు గావించదలచిన వివిధసంస్కరణములకును, ద్రవ్యమవసరము. అందుచే ధనసంతులన భారమును మోయుట భావ్యము. ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము ననుసరించి, జేశావసరములు మూడుగలవు. (1) ప్రజల సౌఖ్యము నతిశయింపజేయుటకు, జేశములోని ధనసంపదను వృద్ధిజేయుట, (2) ఎల్లరలోను విద్యను వ్యాపింపజేయుట, (3) ప్రజలను స్వయంసహాయమున సుశీతుల గావించుట. ఈ మూడుజ్ఞేయములను ఫలించుటకు ప్రభుత్వమువారు కృషి నలుపుచున్నారు.

ప్రజల భివృద్ధి గోరుచున్నారు. వారిలో ప్రబోధము గలుగుచున్నది. సామాన్య మైసూరు రయితుగాని, వర్తకుడుగాని, సుపాధ్యాయుడుగాని తనకు చేతనయినంతవరకు కోరిన సహాయము సుత్సాహముతో గావించుచున్నాడు. నే నిటీవల గావించిన వర్కటసమందు, ప్రజల యకాదార్యమును, దేశాభిమానమును బాగుగ సువ్యక్తమయినది. తుంకూరు జిల్లాలో గత మాసమున రెండుబహిరంగసభలు జరిగినవి. ఆ సభలలో, ప్రజలు ధనపుసంచల నిచ్చుటకు దీసికొనివచ్చిరి. వాటిలో నొక్కొక్కదానిలో 1000 రూప్యము లుండెను. ఈ ధనమును విద్య కొరకు గాని మిగిలిన యింకా ధర్మకార్యమునకు గాని వినియోగింపవలెనని వారి కోర్కెయై యుండెను. ఇట్టి కోర్కెలకు తగిన ప్రాముఖ్యము గలదు. ఉదారవంతులును, ఉత్సాహపూరితులునగు ప్రజలతో జ్ఞాపకముగలదు గదా యని, ప్రభుత్వమునకు దైర్యము చేకూరు"నని విశ్వేశ్వరయ్య గానని.

పై వాక్యముల జూచిన, సానుభూతి గల వరి పాలకుల మాస్థములలో, జేశ మొత్తటి యభివృద్ధి నొంద గలదో, సువ్యక్తమగు చున్నది. పాలకులంతటి సానుభూతి గనుబడిచెదరో, పాలితులంతటి ప్రేమను జూపి, ప్రభుత్వమున కమితముగ సాయము గావించెద రని, విశ్వేశ్వరయ్య గారి యుపన్యాసము స్పష్టపరచుచున్నది.

ధిల్లినమానేశము
దీనిని గూర్చి "మదరాసు మెయిలు" పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:— "ధిల్లినమానేశ కార్య విధానము గూర్చి మా కేసులు తెలియ లేదు. పై నికబల విషయమున గాని, ఆర్థికవిధానమున గాని ప్రతికూలభావముల పోగొట్టుటకై, రానున్న రాజకీయ సంస్కరణముల గురించి ప్రకటనము గావించుటవసరమని తీర్మానించి, రాజప్రతినిధి గారు సభ్యులను సందిగ్ధులై కేసుందు రని విశ్వసించుచున్నారము. ఒక విషయమును మాత్రము నిష్కలముగ మేము తెలుపదలించుకొన్నారము. సంగ్రామ మంతయు నొందువరకును సంస్కరణ విధాన నిర్మాణము నాపివైది, ఇండియా కార్యదర్శియు, రాజప్రతినిధియు వర్తించిన గాని రాజకీయబోధనము విరమింప జాలదు. ఈ విషయముల బారవిడచి, విషయము లభించిన దని ప్రకటింపవచ్చును. కాని అందువలన నెట్టి లాభమును గలుగదు. నిజ పరిస్థితుల గ్రహించి, తదనుగుణముగ వర్తించుటవసరము. ఆంగ్లప్రభుత్వమువారికి ననుకూలముగ సందేశము సంపుటకు తగిన విషయ సామగ్రిని సేకరించుటతో తృప్తి జెందక, నిజ పరిస్థితులను ఇండియా ప్రభుత్వము వారు దైర్యముతో నెదుర్కొనెద రని విశ్వసించుచున్నారము."

స్వరాజ్యరాయబారులు
వీరి ప్రయాణనిరోధము గూర్చి రామ్మోమాక్షనల్లుగారు పార్లమెంటులో ప్రశ్నింపగ, ఫిషరు గారు జవాబు జెప్పారు. ప్రయాణము జాతీయక్షేమము నిమిత్తముగావించబడినపుడే ఆంగ్లకారవర్తముల నొసగవలయునను సూత్రము ననుసరించి యుద్ధమంత్రవర్గమువారు చర్య దీసికొనిరి నుడిచిరి. స్వరసిపాలనా ప్రధానము జాతీయక్షేమము కొరకు గాదని, మంత్రవర్గమువారి యభిప్రాయము గాబోలు! హైందవ సమస్యప్రాముఖ్యము గూర్చి యింకను వీరికి సుగ్రాహ్యము గాకుండుట జాతీయ క్షేమమునకు హానిజాపదు.

బ్రిటిషు ప్రభుత్వము, పార్లమెంటు,

హిందూజేశ ప్రభుత్వములకు
బ్రిటను, హిందూజేశ, సామ్రాజ్యములకు మాత్రమే గాక ప్రపంచమున కంతటను సందర్శింపదల మున్నమైనది. సంగ్రామము విషయ దేశమునున్నది. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము కేవలమై విజయము గాంచవలయుననిదల, పరులను, నిరంకుశమును రూపు మాడి, ధర్మ స్వాతంత్ర్యములు విస్మంభింపవలయు నెదల, బ్రిటను హిందూజేశముల పట్ల నిష్కలముగ అభిప్రాయముల వ్యక్తపరచుట తత్వసరము. శగవత్సంకల్పము కలన బ్రిటను, హిందూజేశములు 160 తత్వరములనుండి ఆన్యోన్య సంబంధముల కలిగియున్నది. ఈ సమ్మేళనము కలన నిరుత్తరము లాభ వృద్ధియు సంభవించినది. స్వాతంత్ర్యాభిలాష పూరితమై, పురోశ్చయ గాంచుచున్న, సామ్రాజ్య జాతితో సంపర్కముగలగుటవలన హిందూజేశమునకు, వర్తకస్వాధీకారసాధివృద్ధిని ఇదికారణమగుటచే ఆంగ్లజేశమునకు లాభము చేకూరినది. కాని, ఆత్మసంరక్షణ కైర్తినిగోల్పోయి, స్వాతంత్ర్య విరహితమై, పారిజేశముగ నుండుటవలన భారతదేశమున, నిరంకుశసామ్రాజ్యము ననుసరించి యుట వర్తించుట ప్రపంచమున తనగౌరవము తగ్గుటచేత ఆంగ్ల జేశమునకు నష్టము లొనగూడినది. 1878 సంవత్సరపు పైనికాసము ప్రియుగానింప బడుటచే, హిందూజేశము సంపూర్ణముగ ననవోయ్యితియం దున్నది. కావున సామ్రాజ్యమున కవసరమగుపును, అర్జునులపాలన వుధ్య ఆశయానుండి వచ్చుదాడులనుండి ఆత్మరక్షణము గావించుకొన హిందూజేశము కైర్తి విహీనమైనది.

కాని, ప్రస్తుత సంగ్రామమున భారతయోధులు పట్ల దీనినైర్వహణములవలన ప్రాచీన వీర స్వభావములు దునదేశమున నశింపజేసిన వ్యక్తమగుచున్నది. కంగ జేశయులు త్వరలో యుద్ధ సన్నద్ధులైరి. ఈ యుత్సాహము దేశమున నితర భాగములయందు కూడ కానగుచున్నది. 1914 సంవత్సరమున నద్భుతించి, తిరస్కృతమైన ఉత్సాహమును మరలపునరుద్ధరించుట కిప్పుడు కాలము మించినదా!

కాలమింకను ఆర్థికమింక లేదు. కాని లాయరు లాబ్బి విస్తాంతు విషయమున నుడిచిన యీ క్రింది వాక్యములు హిందూ జేశమునకు గూడ అత రర్తించును. "హిందూజేశమునకు వర్తించునని నియమ పత్రమునకై ఆ జేశపు యంతకులను యుద్ధము గావించునని మనముగ జాలము." స్వాతంత్ర్య భూమి జేశమునకు పారిశ జేశమెన్నటికిని కై సామర్థ్యములతో సంగ్రామము గావించజాలదు. సామ్రాజ్య రక్షణమునకు హిందూజేశము స్వాతంత్ర్యముతో వర్తించవలయు ననిన, ఆ జేశము సామ్రాజ్యంతర్యాగముగ నుండవలెను గాని పారిశ జేశముగ నుండరాదు. ఆత్మ స్వాతంత్ర్యములకు, ఇతరుల స్వతంత్ర్యమునకును తాను కత్తిగట్టి పోరుచుండినదియు, బ్రిటిషు పతాకము క్రింద తాను స్వాతంత్ర్యము సంజయించి ననియు హిందూజేశము గ్రహింపవలయును. అట్టి పరిస్థితులు సంభరములైనపు డీజేశము ఆంగ్ల జేశమునకు పట్టుకొమ్మమై, తన సర్వస్వమును సామ్రాజ్యమునకు ధారపాడుగలదు.

ఇందుల కన్యోక విశ్వాస ముండదు. శ్రీ చక్రవర్తి ప్రభుత్వ విజేశమునకు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నొసగుటకు వాగ్దాన మొనర్చినది. నియమితకాలమున సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నొసంగి, ఆందులకోర్కె లింను రక్షణమే పార్లమెంటు సభలో ప్రతిపాదించవలయును. ఈ విషయమున భారతదేశ నాయకుల అభిప్రాయముల గమనింపవలయును. రాజప్రతినిధియు, ఇండియా కార్యదర్శియు తమ బాంధవ్య ప్రజానాయకుల కనుకకుప పలయును. మన మెల్లరము నేకాశయములతో వర్తించు, స్వాతంత్ర్యమును ననుభవించుచు స్వాతంత్ర్య ఫలమునకై పోరుచున్నామని తలంపవలయును.

ఆంగ్లజేశముతోడి సంబంధము విడిచిపెట్ట మే మిచ్చునించుటలేదు. స్వాతంత్ర్యసమర్థతమునకై ఆ జేశము సంగ్రామము నుత్తేయించి నీ సంబంధము బాధ్యతా మోక్షమైతేను. మేము ఇప్పుడు నిరంకుశమును, అర్జును విధానములనుసంపాదములగ వర్తించింపు చున్నాము. బ్రిటిషు పాలనావిధానము కలన మనమాతృజేశమును మనము సంరంజించుకొనలేకున్నామను. యజమానులు మాయుకొందవలెనని మా అభిలాష గాదు. మాప్రభువుల స్వాతంత్ర్యమున మేముకూడ పాల్గొనవలెనని మా వీరసాహసము.

మేము స్వాతంత్ర్యముతో వర్తించుటకు సంసిద్ధముగా నున్నాము. ఆంగ్లేయులు తమ దేశమున నెట్లు కృషి నలుపుచు పోరాడుచున్నారో, అట్లే మేము కూడ హిందూజేశమున వర్తించ దృఢవిశ్వాస ముననులమై యున్నాము. కాని యిండులకు తగిన ప్రోత్సాహముండ వలెను. వారిరలెనే మేముకూడ స్వాతంత్ర్య లభిస్తే, స్వాతంత్ర్య రక్షణార్థము యుద్ధము చేయవలయును.

బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ ప్రసాదముగూర్చి వాగ్దాన మొనర్చబడినది. కాని అదిమిగుల నిష్పత్తముగాలేదు. నిష్టాంశము దేశమునందువలె నిచ్చుటకు కార్యగమన తీసునాయకుల కొరకు సభికివ్యతిరేకముగా గావించి, తమ్ములను సుప్రముగ తనవాగ్దానము జెల్లించుట ఇంగ్లాండుజేశమున కత్యవసరము. అప్పుడు మేము బ్రిటను, ఇండియా, జేశములను, సామ్రాజ్యమును గూడ రక్షింప మనః పూర్వముగ కృషి నలుపుచుము. ఆంగ్లజేశముతో గూడ మేమును వృద్ధిచేస గాంచెదము; లేమన్న నాశమునైన నుండదదు. మాయుడల యరభిప్రాయ పడరాదు. స్వాతంత్ర్య విజయములు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముతో చేకూరునని గ్రహించుటచే మేము బ్రిటను జేశమునకు సహాయము చేయబాదు కొంటిము. కాని బ్రిటను జేశము సామ్రాజ్యమున మాకు గౌరవ స్థాన మొసంగక పోయిన యెడల, మేము నిరుత్సాహ సంతుల ములము. అట్లు గాక యీ సంగ్రామము మిగిలిన మా స్వాతంత్ర్య మధారమై యుండునని బ్రిటిషునాకు మనకు జరిపిన యెడల, మనము విజయ లక్ష్మిని బారగొనటకు సందియము లేదు. స్వాతంత్ర్యము లభ్యమగునను ఆశయ ప్రజలలో రోగోత్సాహమును పెంపొందింపగలదు. బ్రిటిషు ప్రతి జ్ఞానముగల వర్తన ప్రతి సామ్రాజ్య విధి

గ్నమునకు కారకులు కాకుండున గాక! మమ్ములను విశ్వసించిన యెడల, మేము మీ కమితములు మొనర్చ గలము. మీరు మా శ్రమను గోరనయెడల, మేముగూడ మీ శ్రమోపాధి లాభులమైయుండుము. మీరు మా కేమియు నొసంగకయే మీ పర్యవ్యయ మాకొసంగుచున్నయె, మీరు మమ్ముల విశ్వసించక యే మేము మమ్ముల విశ్వసించకలెననియు కొరుట సమంజసము కాదు. మాకు నైతికతను సుసంగి, తత్ఫలితముగ లభించిన గొప్పవైద్యమును కలయుచో మీ దేశములకు బంపుదు. కాని, స్వాతంత్ర్య పతాకముక్రింద, స్వాతంత్ర్యలబ్ధికి మేము పోరాడవలయును.

మన రాసు.

ఎస్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యర్.

భారతదేశ హోమయూలు సమితి యాదర్శిత ఆధ్యక్షుడు.

ఆసిబీసెంటు.

జాతీయ వహాసభ, భారతదేశ హోమయూలు సమితి

ఆధ్యక్షులయి. 1917-18

సి. పి. రామస్వామి అయ్యర్.

పి. కేశవప్రెస్.

(చెన్నై రాజధాని సంఘాధ్యక్షులు)

జాతీయ వహాసభాసంయుక్త కార్యదర్శులు.

ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు.

భారతదేశ హోమయూలు సమితి ఆనరరీ కార్యదర్శి

కె. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు.

సామ్రాజ్య కానకసభాసభ్యుడు.

ఎస్. కస్తూరి రంగఅయ్యంగారు.

జి. వి. వెంకట్రామ అయ్యర్.

బి. పి. వాడియూ.

బొంబాయి.

బాలగంగాధర తిలకు.

భారతదేశ హోమయూలు సమితి ఉపాధ్యక్షుడు.

ఎమ్. ఏ. జిన్నా

సామ్రాజ్యకానక సభాసభ్యుడు,

బొంబాయి రాష్ట్రీయ హోమయూలు సమితి ఆధ్యక్షుడు.

వి. కే. వలేలు.

సామ్రాజ్యకానక సభాసభ్యుడు.

ఆర్. కరండ్కర్.

ఎస్. ఆర్. బొమాంజీ.

ఉమారు, శోభానీ.

జమ్నాదాసు ద్వారకాదాసు.

భారతదేశ హోమయూలు సమితి ఆనరరీ సంయుక్త కార్యదర్శి.

బి. జి. హార్షిమాను

రతన్సి. డి. మురార్జీ

బొంబాయి రాష్ట్రీయ హోమయూలు సమితి ఆనరరీ కార్యదర్శి

కలకత్తా.

బి. చక్రవర్తి

రంగదేశ కానకసభాసభ్యుడు

సి. ఆర్. దాసు.

మోతీలాలు ఘోషా.

హీరేంద్రనాథ దత్త.

బీహారు, బరీస్.

సయ్యదుహాసేను ఇమాము.

కలకత్తా హైకోర్టు రైల్వేజడ్జి.

మజ్రల్ హక్కు.

సామ్రాజ్యకానక సభాసభ్యుడు.

పూర్ణండు నారాయణ సింహ.

బీహారుకానక సభాసభ్యుడు.

సఫరరాజ్ హాస్సానుఖాను.

కాలిఫోర్నియా, బీహారు, బరీస్ కాలిఫోర్నియా సంఘ కార్యదర్శి.

వర్ధమానకాళు.

జి. ఎస్. కరుణ్.

సామ్రాజ్యకానకసభ్యుడు

యొద్దమంత్రి వర్ధమానుండి దురదృష్టవశమున వచ్చిన సందేశ మందకప్రకారము యీ వైవిధ్యములు వ్రాయబడిన. యొద్దమంత్రివర్ధమాను వార్తాపరిచయమును రాజకీయ చర్య నిర్వహించుట కొసంగబడిన సలహాకలనను, యిందుసంతకముల జేసినవారిలో కొందరు ప్రభుత్వమువారి కట్టి సహాయమును చేతురాదని అభిప్రాయ పడుచున్నారు.

సంయుక్త రాష్ట్రములు, పంజాబు, సింధు దేశము లకు బోవుటకు, కాలము చాలినది కాదు. మార్గ మధ్యమున సంయుక్త రాష్ట్రములలో నుండగ, సందిగ్ధ స్థితికలన వదరాసునకు రావలసినదని నాకు వర్తమానము వచ్చినది. కావున సంయుక్త రాష్ట్రములలోని నాస్తియ మిత్రులను జూడ నభి కాశము లేక పోయినది.

ఆసిబీసెంటు.

ప్రజాశత్రువు.

అంగ్ల దేశపు విషయ స్థితియే భారతదేశమునకు లాభకరమని తిలకు గాదు, వారి అనుచరులను దలంచుచున్నటుల తిలకుగాని ఉపన్యాసమునలన స్పష్టముగ తెలియుచున్నది. అజ్ఞానాంధకారమున మునిగియున్న మనదేశమున విజ్ఞానమును వ్యాపింపజేసి, వివిధ జాతుల యందును కాంతిని నెలకొల్పి, మనలనే జాతిగ మార్చుచు, మనకు మహాపాపకార మొనర్చు వారి యెడల కృతజ్ఞతగల భారత ప్రజలెల్లెవరు, ఇష్టవిప్లవజేతలయెత్తుచున్న జాతీయ వృక్షమును ప్రేరేపితో వెకలింప ప్రయత్నించు యీ ప్రజా శత్రువులయొక్క నాడును, నెడచెవిని చెప్పెదరు గాక యని విశ్వసించుచున్నారము. తానుగాని బీసెంటుగాని ఫిల్లీ సమావేశమున కాన్వేనింపబడలేదని నిన్నటి దినమున వగచుచున్నారు. ఈయిరువురు ఆందోళనా కారులలో ఆర్యగౌరవము కలవా రెవరును కలసి, విషయ పరిష్కారముల గావించి కెల్లెదని నిశ్చయము సంతసించు చున్నారు. ఈ ఆందోళనాపరులు ప్రభుత్వము వారి చంచల స్వభావము చేతను, బలహీనతకలనను ప్రాముఖ్యతగాంచుచున్నారు. ప్రస్తుతకాలమున గూడ డ్రెటింగు సామ్రాజ్య శత్రువుల యెడల కాంతిభావమును జూపుచు మిన్నకుండిన యెడల భారతదేశ తేజమునకు భంగము కలుగ గలదు. ఇట్లుగాక, యిష్టజేసిన ప్రభుత్వమునారు పైర్యముతో వర్తించిన యెడల రాజధర్మ యితులగు భారతీయుల మనః పూర్వక సహాయము నందుచు చనుటకు సందేహము లేదు. స్వాతంత్ర్య సూక్ష్మసూత్రముల జర్పించుట కిది సమయము కాదు. సామ్రాజ్యము రక్షింపబడవలె నన్ను, కార్యసాధనమే తీర్ణము. సంగ్రామసమయమున దేశరక్షణమునకు అవలంబింపబడు విధానమునకును శాంతికాలపు పాలనాతంత్రమునకును బిభేషముండు టవననమని ప్రభుత్వమునారు కూడ గ్రహింపవలెను. ఫిల్లీ సభలో చెప్పితములకా నన్ను విషయము లింతవరకు ప్రకటించబడలేదు. స్వరాజ్యము మున్నగు విషయములు చెప్పింపబడవన్న యెడల, అందు కాలవ్యయముచేయుట కెవ్వరు సంకరింపరు. దేశరక్షణకార్యము తగిన కార్యసాధనమును యోచింపవలెను. కాని, డిల్లీసమావేశము గాకప్రకారము గడచిన దినమున తిలకుగా కొనసగిన యుపన్యాసముపై ప్రభుత్వమువారు చర్య వీక్షించినవలయును. శాంతివంతముగ సమయముననే యింతకంటె తక్కువ తీవ్రతతో పలికిన పలుకులకే తిలకుకేషించబడినపుడు, యిట్టివిషయసమయమున నిట్టియుపన్యాసమునంగనన ప్రభుత్వమువారు మిన్నకుండుటవలన వారి ఆశక్తి వ్యక్తమగుచున్నది. —జస్తిను పత్రిక.

భారత దేశమునకు స్వరాజ్యమును ప్రసాదించు దనుక అంగ్లదేశముపై నెత్తిన కత్తిని తీయుటండగ వర్తింపును, తిలకుగాను తమ రాజకీయభావకార్యము, దూరదృష్టి కరభౌతి స్వభావమును జెల్లడింపుచున్నారు. అసహాయుగు భారత దేశము కూడ ప్రభుత్వమువారిని సామ్రాజ్యముల జేయగలదని వారు విస్పష్టముగ నుడిచియున్నారు. ఇదివరకు రెండు, మూడు పర్యాయములు తిలకుగారిచర్యలు అటంకపడి రెని మూడు జ్ఞాపకము. ఇప్పుడుకూడ వారట్లు వర్తింప శక్తి గగ్గి యున్నారు. ఈ సంగ్రామవిషయస్థితియందు అంగ్లదేశము నుద్దేశించి తిలకుగాను పలికిన వాక్యముల నగకరింప వలసినదే! జ్యోతు, అంగ్ల దేశము నిరంకుశమును సరిహద్దు టుండర్లమని అసెంకి దోచిన యెడల, మన మందులకు ప్రతికూలముగ నుడువరాదు. జర్మన్ పాలనక్రింద నన్ను దేశములపై స్వాతంత్ర్యము ప్రసంగి, శాంతియులు పోరుచున్న యెడల, బ్రిటిషు వారి పాలనముక్రింద నన్ను దేశముల స్వాతంత్ర్యము సుసం

గ మేమును పోరుచున్నామని జర్మనుల చెప్పవచ్చునను ఆరస పలుకులకు మన మెదురాడరాదు. హిందూదేశ స్వరూపాల సాల్పికి మిత్రమందలి దేశములలో నొక దానిని గోరుచు, తన్మండలి స్నేహభావముల జెరుపవలచి వర్తింపవలెదల, భారత జాతీయనిర్వాణతలు గాక, యితరులు లేన దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము ప్రసాదించవలయునని యాతంకృత్యంబునెడల, వారికి మన మేవిధమును ప్రతిఘోతము గలిగింప రాదు. —మదరాసు మెయిలు" పత్రిక.

డిల్లీ సమావేశము.

అయ్యో, కాలములు సందిగ్ధావస్థపాలగుటచే, మన తీర్మానములు సత్వరములగ గావించబడవలెను. డిల్లీలో మహాసభ 27-వ తేదీని జరుగబోవుచున్నది. అప్పటికి మన ప్రతినిధులకు మన యభిమతములను జెలుపవలెను. ప్రధానమంత్రి ద్వితీయతమగు భనసహాయమును, మహావ్యసహాయమును గోరి యున్నాడు. ఇది ఇచ్చుట మనకు సమ్యక్తమే కాని మన మరతులను గూడ జెలుపుట యావశ్యకము. జనాభిప్రాయమును వివిధప్రాంతముల నుండి జెలుపబడవలసి యున్నది. ఇటీవల ఆసిబీసెంటుచ్చుగా రి రాజకీయాందోళనము జరుపుటకు రాజధానియందలి ప్రతిమండలమునకు నొక కమిషనరును నియమించి యున్నారు. ప్రజాభిప్రాయమును ఏకాగ్రమునకు జెచ్చుటకు ఇట్టి ఏర్పాటు లెంతయు సుపయోగకరము.

కృష్ణాజిల్లాకు కమిషనరుగ నేను నియమింపబడి యుండుటచేత, జిల్లాలో వేరువేరు తాలూకాలకును తతర ప్రదేశములకును, మన కర్తవ్యమును గూర్చి తెలిసి, బహిరంగ సభలయందు మన యభిప్రాయములను జెల్లెచువ్వలె నని కోరియున్నాను. భనసహాయమును, మహావ్యసహాయమును గోరుటతోబాటు రాజ్యాంగమునారు ఇండియాకు స్వరాజ్యము సుసంగత మనియు, కాంగ్రెసులోని సంస్కరణప్రచారికను అంగీకరించితిమనియు, వెంటనే పార్లమెంటునందు యొద్దకాననముగ నొక కాననమును ప్రవేశ పెట్టవలెను. ప్రధానమంత్రి గారి యుపన్యాసమును, వ్రెసిడెంటు విల్సనుగారి నువచారి తాభిప్రాయమును, విద్వంసుల సవలంబింపబడు నీతియు, మన కర్తవ్యము సువ్యక్తపరుచుచున్నవి. సందేహమునకుగాని విలంబనమునకు గాని యావకాశము లేదు. మన తీర్మానములను వైస్రాయి గారికిని మాంటాగ్యు గారికిని, గౌ. శర్మ గారికిని మనము లెంతవార్య మూలమున డిల్లీకి 23-వ తేది నాడైనకు జెలుపవలెను.

బందరు. } భో. వట్టాభిప్రాయముయ్యి.
21-4-18.

మైనూరు సంఘానము.

స్వామి, కార్యనిర్వాహక కాళులు నిడబరపబడు నని యు, పత్రికాకానకము, సత్కీర్తింప బడుననియు, అలాచన సభా నిర్వాణమున మార్పులు చేయవలసినయు మైనూరు దివానుగాను లెను యుపన్యాసమున నూచించినందులకు సభ్యులందఱును సంతసించిరి. కొంతమంది సభ్యులందులకు తమ సంతోషముల దెలుపుచు నుపన్యసించిరి. ఆర్థికాధాన్యము యములను గూర్చి 80 ప్రాతినిధ్యములు నిన్నటిదినములోనింపబడినది.

కానక సభయందలి మార్పును గురించి దొరతనమువారిక యుత్తరపును ప్రకటించిరి. ఆ మార్పుల ననుసరించు మోహయర్థాపన్ను రూ 10 లకు తక్కువకాకుండను భూమి సిక్కు రూ 50 లకు తక్కువకాకుండ చెల్లించు వారందఱికిని బట్టినిచ్చుటకును, సభ్యత్వమునకును అధికారమియబడును. ఇవరకా లెంటికి గోరబడిన గుణభేదములకు విడుదలజేసె. జనోపకారార్థము సభ్యులందఱును దొరతనమువారిని ప్రశ్నింపవచ్చును. ఇందులకు కొన్ని నియమము లుండును.

దొరతనపు సుత్తరపు:—ఈయంతమునుగూర్చి దొరతనమువారు బాగుగ నాలోచించిరి. ప్రస్తుతము పత్రికాకానకమును విశేషముగ మార్పుల కంత అవసరము లేదని వారి ఉద్దేశ్యము. అయినను సంపాదకులు గాని ఇతరులుగాని కేషింపబడు ముందు తాము చెప్పకొనవలచిన దంతయు విచారించుటకు వారు సిద్ధముగనుండురు అందుచే రి, 4 గెక్కుల 15 రెక్కు లేవననుసరించి పనిచేయు వపుకు సంకలి సందర్భముల నరయుట కొకసభ నెలకొల్పుటకును. అందు ఫిపుకోర్టు జడ్జి యొకడునుండును. నందికు ప్రతినిధియుండును. పరిశోధము బహిరంగము జరుగదు. దీక్షముగ నందు దొరతనమువారు ముఖ్యదోగి ఉద్దేశ్యమునుబట్టి తగినచర్యను వీక్షింపవలెను.

స్థానిక వార్తలు

కొత్తవకీలు:—ఎస్. నరసింహాచార్యులు గారు నిన్నటి దినమున (22-4-18) హైకోర్టునకు నామోదించబడిరి.

ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు:—ఈ సంవత్సరము మధురలో జరగఁబోవు ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తునకు శ్రీశ్రీశ్రీ ఆనెగొందిరాజావార్తపత్రికలుగా నుండుటకు దయతో సంగీకరించిరి.

ప్రొకటు:—ఈనెల 27 వ తేదీన ఢిల్లీలో జరుగుచున్న సభకు గా. వి. ఎస్. శర్మగారు నిన్నటిదినము (22-4-18) సాయంకాలము 5-వకటా మైదానంలో చెన్నపురినుండి ఢిల్లీ నగరము వకు కలిగిరి.

చెన్నపురి యుద్ధనిధి:—కర్నూలు ఫిలిప్ సర్కుసు కంపెనీవారు గవర్నరుగారి యాజమాన్యముక్రింద నొక ప్రదర్శనము గావించి రాబడిలో సంగీత 212 రూ. 10 పైస చెన్నపురి యుద్ధనిధికి పంపిరి.

చెరువులో పడి మునిగిపోవుట:—నిన్నటిదినమున తిరువళ్ళీటి చెరువులో చెలువులో స్నానముచేయుటకు కలిగిన అబ్దుల్ రహిమ్ అను నొక మహమ్మదీయ యువకుడు నామోదించిన తప్పింతురురాత్రుక నీటి మునిగి మరణించెను. చెలువులో స్నానముచేయుటలో నీటిలో పడి మరణించెనని పోలీసువారు తీర్మానించిరి.

నుంగంబాకము ఆయుర్వేదా వాషధా లయము:—కలవల కల్లుకు చెట్టియారు రామానుజము చెట్టి యారుగాగ్గలే నుంగంబాకమున నెలకొల్పబడిన ఉచితాయుర్వేద బోషధాలయమున మార్చి 31 వ తేదీతో సంక్రమముగా మూడుమాసములలో 24876 మంది జనులు బోషధమును పుచ్చుకొనిరి. దామాషా రోజునకు 276.

చెన్నపురి శాసన నిర్వాహనసభ:—సభయందు ఆదివసలు మొదలు గా. వి. ఎస్. శర్మగారు స్వామి కృష్ణస్వామిగారు తమవదలి రాజీనామా నొసగిరి. శ్రీ గవర్నరుగారువారి రాజీనామా సంగీకరించిరి. దినానుబంధము రఘువాధరాపు రామచంద్ర రావుగారిని శాసనసభయందు ఆదివసలు సభ్యులుగ దొరకెనముచూప నేమిందిరని ఉదయమండలమునుండి తెలియవచ్చుచున్నది.

ఒక బహిరంగ సభ:—చెన్నరాష్ట్రీయ మహాజన సభ కమిటీవారి యాజమాన్యము క్రింద ఈ నెల 24 వ తేదీ బుధవారము సాయంకాలమున 5-15 నిమిషములకు హైకోలు హాలులో చెన్నపురిపాఠశాల బహిరంగసభ జరుపుదురు. ప్రస్తుత రాజకీయస్థితి యాలోచించబడి తీర్మానములు తీర్మానింపబడును. డాక్టరు సర్ నుబ్రహ్మణ్యఅయ్యగారు అగ్రాసభాధిపత్యము వహింతురు.

చెన్నపురి ఉపాధ్యాయ సంఘము:—సంఘ గణిత కాశ్రుకాళా సంఘమువారు తేపటిదినము (24-4-18) సాయంకాలము 5-30 నిమిషములకు తిరువళ్ళీటి హిందూ హైస్కూలుమందిరములో సమావేశమై పాఠశాలలో మొదటి మూడు తరగతులవారికి నేర్పబడు ప్రారంభ గణితకాశ్రుమునుగూర్చి చర్చించెదరు. రాజధాని కళాశాల ఉపాధ్యాయులు పి. వి. శేషఅయ్యగారు సభాధిపత్యము వహింతురు.

కలెక్టరుగారి దర్బారు:—తేపటిసాయంకాలము (24-4-18) 5-30 నిమిషములకు చెన్నపురి కలెక్టరుగారు పచ్చయ్యపందిరములో దర్బారుచేసి దివాన్ బహదూర్ కలవల రామానుజముక్రేష్టి, రావుబహదూర్ ముత్తస్వామిఅయ్యగారు పెంకట రామయ్యగారు, రావుసాహెబు కండడేలు గణపతి ఘాడ్కర్, బి. వి. బి. వి. రావుసాహెబు కండడేలు గణపతి కటా చారియరు, బి. వి. రావుసాహెబు కండడేలు గణపతి ప్రకాశము పిళ్ళగార్లు తు సన్నధులకు బహుమానముచేయుదురు.

జనరల్ సర్ ఆర్థర్ ఫెయర్:—సికింద్రాబాదులో 9-వదశమున కథిపతిగనున్న లెఫ్టినెంటు జనరల్ సర్ ఆర్థర్ ఫెయర్ గారు నేటియందుము చెన్నపురికి వచ్చిరి. చెన్నపురి లిగేడియర్ జనరల్ బ్లాకుగారు, కెప్టెన్ డిఫిగారు ఫెయర్ గారిని సగౌరవముగ దీసికొని పోయిదిది తేర్చిరి. నేటియందు యము 8 గంట జనరల్ ఫెయర్ గారు బ్లాకుగారితో గలసి నెంటు తామసుహృతులకు పోయి 88 వ కల్లాటకు సమాధి దళమును తరికిలించిరి. అక్కడినుండి మేజరు మేకీగారి ఆధిపత్యము క్రిందనున్న రెండవ 81 పయనీరు పటాలమును జూచిరి. ఉదయము 11 గంట. తు జనరల్ ఫెయర్ గారును ఇతరోద్యోగులును కోటలోనికిపోయి లిగేడియరు జనరల్ బ్లాకుగారిచే తమ ఇతరోద్యోగులచేతను సత్కరింపబడిరి. హిందూజేశితకు సేనయందెప్పుడు పనిచేయుచున్న ఆంగ్లో ఇండియను పటాలమును వారుపరికిలించిరి. ఈపరికిలిన 1 గంటసేపు జరిగెను. 12-15 గంట. తు పరికిలనపు రైము యందలను తమతమవాసులు కలిగిరి.

ఇటలీ
ఇటలీరంగ యుద్ధము.
లండను, ఏప్రిల్ 21:—ఏషియాలో రంగమున విరామము లేక క్రమసేవలపై ఫిరంగులు కాల్పబడినవి. క్రమగతుని కల కథ్యంతర కరములై, ఆంగ్ల కాపురల పటాలముల వైరుల కథికమగు నష్టములు కలిగించిన వని ఇటలీవారు ప్రకటించిరి.

ఇటలీ మిత్రుల రాక.
లండను, ఏప్రిల్ 19:—ప్రధానమంత్రి ఆర్లెండ్ గారును బ్రాన్సుపోర్టుమంత్రి విమనోహిగారును రోమునగరమునకు విచ్చేసిరి.

అమెరికా
విద్రాండు నిర్బంధనైస్య సేవ.
బార్జియావారి సమర్థనము.
న్యూయార్క్, ఏప్రిల్ 20:—బార్జియావారును, విద్రాండు జేకీయులు అగస్తా నగరమున సమావేశమై, విద్రాండును జేకీయునకు స్వరహితమున నొసంగుటయు నిర్బంధనైస్య సేవను వ్యాప్త మొనర్చుటయు సమర్థించు చున్నారనియు, మార్చి 23 వ తేదీన వారుగూడ తమకలె నె మిత్రమండలివారికి యుద్ధమున సహాయపడుదురని తలంపు చున్నారనియు డిల్లీ నుగారికి తంత్రివార్త నంపిరి.

లో సాంతెలిను, ఏప్రిల్ 22:—దక్షిణకాలిఫోర్నియా యంగును, ఆరిజోనాకు పశ్చిమమున కొంతభాగమునను భూకంపము గలిగెను. రెండు పట్టణములు కూలినవి. మరికొంత చిల్లర నష్టములు గలిగెను.

వాషింగ్టన్, ఏప్రిల్ 20:—యన్ థాక్సర్యధ్యక్షుల వారి మర్నము:—ఇంతవరకెన్ని యపరిమితనష్టముల కొర్రినను క్రమపులకు మంచిలాభము గలుగలేదు. గావున భావలు ప్రక్కపరాజము మొదలైన నికొక దిశను విజృంభించి లాభ మొదలయు నని క్రమపు తలంపు చున్నాడు.

నిర్బంధనైస్య సేవ.
కర్తక సంఘముల సోదాభివృద్ధి.
లండను, ఏప్రిల్ 22:—పార్లమెంటు ప్రభావధ యందలి సభ్యులను, జాతీయ వారులును అగువ్యక్తులకు, డిల్లీయ గారి యాజమాన్యము క్రింద డల్లీను నగరముననుండి పోయి, నిర్బంధ నైస్య సేవకు వ్యతిరేకముగా, కార్యక్రమమును నడిపింప నిశ్చయించిరి. డల్లీను మేన్డూ మందిరమున కర్తక సంఘ ప్రతినిధులు 15 మంది సమావేశమై నిర్బంధ నైస్య సేవకు వ్యతిరేకింతుమని ప్రమాణముల నొసప్పిరి. ప్రమాణ పత్రమును చేబ్రాహ్మంప రెవెన్యూ దినమున పని పాటులు చాలింపబడును. నిర్బంధ నైస్య సేవను తొలగింప కలసినదని వైచారాధనములు జరుగుచున్నవి.

టిప్పిను, ఏప్రిల్ 22:—ఆర్మీనియనులు ప్రమాభాగమునకు వచ్చు న్నాని తెలియుచున్నది కాదుమీద తార్తల రాటి పెడలగా ఆర్మీనియనలను తక్కినవారును వారిని తరిమినేసిరి.

హాలెండు
హాలెండు ఆర్థికస్థితి.
అమస్టర్డు, ఏప్రిల్ 19:—సెకండుఫేబరులో హాలెండు ఆర్థికమంత్రి ఇల్లు చెప్పెను:—హాలెండు ఆర్థికస్థితి యేమియు బాగులేకుండుటవలన గొప్పమార్పులచేయుటకు కృతము. యుద్ధసంబంధకృత్యముల భరించునని తమ 15 లక్షల ప్లోరినుల ప్రోగుచేయవలయును. ఇప్పటికే 10 లక్షల కెక్కుడు కృత్యమయ్యెను. పశ్చిమమునందలి భయంక రాకస్కందన మంతిమొంది హాలెండు ఫిలి తగ్గినతోడనో కొంతపైస్యమును కల్గించి చేయవలయును.

ఫిరంగివనివాండ్రు సమ్మెకట్టు.
అమస్టర్డు, ఏప్రిల్ 21:—హొబర్ట్ రద్దమును రాష్ట్రపు మందుసామగ్రి కర్మాలయమున ప్రజలు సమ్మెకట్టిరి. కొంతమంది మరల పనిచేయనెంచ తక్కినవారు వారినిగొట్టిరి. అంత నామాకను పోలీసువారును సైనికులును తుపాకీతో గాల్చిరి. అనేకమందికి దెబ్బలు తగిలెను. యుద్ధమంత్రి రద్దము వారు కర్మాలయమును మూసివేసిరి.

మదరాసు కార్పొరేషన్
నోటీసు. (1162)

కీల్పాకు పంపింగుస్తేషనులో నీటిగొట్టములను శుద్ధముచేయుదురు గాన ఏప్రిల్ నెల 24-వ తేదీ బుధవారము రాత్రి 9 గంటల నుండి 25-వ తేదీ గురువారము ఉదయము 4 గంటలవరకును వట్టగా మందు నీటి సప్లయి కానేరదు.

రిప్పకొబిల్లింగు } జె. సి. మొలోనీ,
23-4-18. } (వెసిడెంటు.)

సావరన్ అండుకంపెని,
(1189) కన్యాశక్త్యర్ అగ్రహారం, మదరాసు.

South India

Administrative Changes in Mysore.

MYSORE, April 22.
The announcements in the Dewan's speech as to the sanction of the separation of Judicial and Executive, the modification of the Press Act and the changes in the constitution of the Assembly were received with general satisfaction and appreciative speeches were made by some of the members. About thirty representations relating to financial and revenue matters were considered to-day. Representations were mainly of local interests.
A Government order has also been issued regarding the changes in the constitution of the representative Assembly by indicated in the Dewan's speech. The changes are the broadening of the electorate by adopting for all Taluks in the State a uniform limit of land revenue and Mohatarfa qualification for voting of Rs 50 and 10 respectively adopting the same qualification for voting and for membership, abolishing the distinction now existing between the two and granting to the members of the Assembly with certain restriction the privilege of putting questions to the Government in matters of public interests.

A G. O. On Press Law.

A Government order, just issued regarding the modification of the Mysore Press Regulation referred to in the Dewan's speech to day says:—The Government have bestowed careful consideration on the question and are of opinion that it is inexpedient under the present conditions to undertake any radical alteration of the Press Law. They however, consider that before action is taken against any newspaper under the regulation adequate opportunity should be afforded to the editor or other person concerned to state his defence and explain his position with reference to the charges brought against him. They are accordingly pleased to direct that a quasi judicial enquiry shall be held before action is taken under sections 3 and 4 of Regulation 1. The enquiry will be conducted by a Judge of the Chief Court and the editor or other person concerned will be allowed to be represented by Counsel. The enquiry will not be public and will not be elaborated or of a protracted character. The opinion of the officer holding the enquiry will be taken into consideration by the Government in arriving at the decision on the case.

విరోధామహాసంగమము

(రైటరు ఏ. జి. సింగ్)

ఇంగ్లండు

పార్లమెంటు ప్రజలసభ.

హిందూజాతమునకు సంబంధించిన వర్గము.

హోమయూరూ రాయబారి వర్గము.

లండను, ఏప్రిల్ 22— హోమయూరూ రాయబారుల ప్యానుపోర్టులను నిర్దుష్టముగా గూర్చి ప్రశ్నించిన రాష్ట్ర మెంబర్ నాల్గూగారికి ప్రశ్నా సభయందు ఫిమరుప్రభు విట్టసెను: యుద్ధమంత్రి వర్గము వాచీ విషయమును నివాసము లోడ నా లోచించి తీర్మానించి యున్నాడు. జాతీయ శ్రేయమున కాన కృత్యమును ప్రయోగమునకే ప్యానుపోర్టుల నిర్దుష్టవిధియైయు వుంది. మూలము నతిక్రమించుట భర్త్యునిరుద్ధమున మంత్రివర్గము వాల్చిప్రాయ ప్రాయపడి ప్యానుపోర్టునుగర్హించితిరి.

పారిశ్రామికాభివృద్ధి.

పారిశ్రామికాభివృద్ధికి తోడ్పడ గూడదని విగ్లాండు నుండి చెన్నపురి వారతమునకు పోయిన ఉత్తర వింకను అమలులో నున్నదా యని ప్రశ్నించిన రీసుగారికి ఫిమరు ప్రభు విట్టసెను. భారతీయ పారిశ్రామిక సంఘము వేర్వేరుచిన సమయమున ఇండియా కార్యదర్శి ఇండియా ప్రభుత్వముల వారి కాయుత్తర వినోదముండెను. ఆ యుత్తరపు ప్రభుత్వము పరిశ్రమలకు సహాయమువచ్చు స్థానిక ప్రభుత్వముల కెట్టి యభ్యంతరము నుండదు.

ప్రతిదర.

హిందూజాతమునకు ప్రతిదరలకు గూర్చి రీసుగారిడిగిన ప్రశ్నమునకు, తమ కాలవిషయమున నెట్టి సమాచారమును వేర లేదని ఫిమరుప్రభువు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

కాఫీ.

1917-1918 సంవత్సరమున పండిన కాఫీలో సగము భాగ మును ఇంగ్లాండునకు పంపుకట్టు లై సెక్యురీసగ వర్తకసంఘ మువారిని ఇండియామంత్రి కోరవలయునని రీసుగారు నూదించి యుండిరి. ఈ విషయమును గూర్చి ఇండియామంత్రి వర్తకసంఘముతోడ నిశ్చయము చేసిన తరువాత ముచ్చటించి యుండెననియు, 1917 టి. నవంబరు 1 కంటే నధికముగ లై సెక్యురీ సెగ సహకారములేదని వర్తక సంఘమువారు తెలియజేసినందున ఫిమరుప్రభువు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. 1917 సం॥ దిగుమతియైన కాఫీలో నిది యధికభాగము. ఓడలను గూర్చి యిబ్బందిగ నుండుటవలన పై సరకు విషయమున గూడ నకుమానుము కలదు. హిందూజాతముండి, యుద్ధరంగములకు విశేషముగ కాఫీవిత్తులు పంపబడుచున్నవి.

ఆంగ్ల వైద్యముల సామర్థ్యము.

అరబ్బుల స్థితి.

లండను, ఏప్రిల్ 17:— పశ్చిమ రంగమున ఆంగ్ల వైద్యమును కనుపరచిన శౌర్య పరాక్రమములను మెచ్చు కొనుచు, మిత్రమండలి వారికి విజయము కలుగవలెనని వైద్యమును ప్రార్థించుచు హెడాజా రాజుగారు శ్రీ బార్డి సార్వభౌమునకు తంత్రివార్త పంపిరి. వైద్యవర్తకు కృతజ్ఞతను తెలుపరించుచు తంత్రివార్త విశ్వాసమున, ఏక కార్య పర్యవేక్షణమును నూచించుచున్నదియు, నీ యవియే మిత్రమండలి సేనల కన్నటి కాధార నూత్రములనియు శ్రీవారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. అపారమగు శత్రుసేనా నికహాయనండి; హూరులగు శాంగ్ల వైద్యులు జేకయును సురక్షించియున్నారు. వైద్యులు, వైద్యాధికారులు, మున్నుల హేగుగారిని మిగుల కొనియాడితి మని వారలకు తెలియ జేయవలయునని హెడాజాగారు ఆంగ్ల వారతమునకు తంత్రివార్త పంపిరి. జర్మనీయుల యత్నములను భగ్నమొనర్చిన ఆంగ్లవైద్యములను విశదించుచు మెక్కా మేయరు లండను మేయరునకు తంత్రి వార్త పంపెను.

హాకా యుద్ధము.

లండను, ఏప్రిల్ 21:—గత శనివారమున హెలిగోలాండు అభారమున ఆంగ్లహాకాదళమును శత్రుహాకాదళము నెదుర్కొనెను, శత్రువులు గనుల ప్రదేశము వెనుకకు పోయిరి. ఉభయములకు యుద్ధము జరిగెడిది. శత్రు యుద్ధకాకకు గుండ్లు లెగిల్చినవి. మా నౌకలు నష్టమొందె మరలివని.

మతగురువులు, సైనికబలము.

లండను, ఏప్రిల్ 21:— ప్రోటెస్టాంట్లను నువ న్యసించుచు, నిర్బంధ వైద్యసేవను లండను విమర్శగారు బల పరచిరి. మతగురువులను సైనికబలకాననమున తప్పించిరి. అయి నప్పటికిని, వైద్యమున చేరవలసినదని భక్తిపరుల పర్యాయలు మత గురువుల కనుపరచినవి. మండలమున (వెస్ట్) కొక మతగు రువు నుండి తక్కినవారినందరను వైద్యసేవ కనుపరచయినను నూత్రిము లండను వేషములో నవలంబించుచును. ఇతరమగు మండలములయందుగూడ నిట్టి విధానము యవలంబించుట నని తలచుచున్నామని విమర్శగారనిరి.

మంత్రివర్గమున మార్పులు.

పత్రికాభిప్రాయములు.

లండను, ఏప్రిల్ 19:—మంత్రివర్గమునందు జరిగిన మార్పులగుర్చి పత్రికాభిప్రాయములు భిన్నములుగనున్నవి. ఫేబు రైలుగారిని చేర్చుకొనుటనుగూర్చి యాయభిప్రాయములన్ని యు నాధారపడియున్నవి. డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్, డెయిలీ న్యూ సుపర్జికలు వైవిధ్యము నానూదించినగాని టైమ్స్, డెయిలీ మెయిలుపత్రికలు ఖండించుచున్నవి. ఫాంబరైలుగారిని తీరముగ నెదిరించుచు, యిట్టి సునిధిగమమున లాయుడు బార్డిగారు రాజకీయవ్యవహారములను గమనించుట అనవసరమని డెయిలీ మెయిలుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఫేబురైలుగారిని ఏర్పాటు చేసినందున తమ యసన్ను తిని నూదించుటకుగూడ నాదుర్భాగ ప్రభువులు తమ రెండు ఉద్యోగములకును రాజీనామా మొనరునని విశేషము డెయిలీ క్రానికలు పత్రికలు తెలియజేయుచున్నాడు.

స్వపరిపాలనా విషయమున యూనియన్లు వాడులు యంగీకారము ఫాంబరైలుగారి మూలమున లభ్యమగును. అయినను ఫేంబరైలుగారిని యేర్పరచి యుండుట అయిత్య మని డెయిలీ క్రానికలు వ్రాయుచున్నది.

వర్తమానమున జరిగిన యేర్పాట్లు మున్నగున ప్రారంభ మనియు, ద్యూట్ గారు అతరకాలముననే యుద్యోగమును వదలు కొందురనియు టైమ్స్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

అధినివేశనముల యుద్ధ సహాయము.

లండను, ఏప్రిల్ 17:—పశ్చిమ రంగమున తమ సైనిక సంఖ్య నభివృద్ధిపరచు వధినివేశనములు, బలమగు యత్నము లను జరుపుచున్న వని టైమ్స్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఆస్ట్రేలియా యందును, దక్షిణపు ఆఫ్రికా యందును వైద్యముల గూర్చి వివిధముల ప్రయత్నములు సాగుచున్నవి. న్యూజీ లెండు ప్రభుత్వము వారు వైద్య సంఖ్య వధిక మొనర్చుటయే గాక ప్రతిభృక్తియు యుద్ధవిధికి చందా చెల్లింపవలయునని విధించియున్నారు. ఆస్ట్రేలియా, న్యూజీలెండు, కనడా, దక్షిణ ఆఫ్రికా మున్నగు రాష్ట్రములు ఏక కార్యపర్యవేక్షణను బలమగు యత్నముల మొనర్చుచున్నవి. ఈ యత్నము లీ సమయమున మూల్య జేకమునకు సంబంధ కరములైయున్నవి.

బ్రిటను, హాలెండుజేకములు

సిమెంటు నున్న పుతెనుకటి.

లండను, ఏప్రిల్ 21:—ఆంగ్లజేకమునందీ హాలెండు రాష్ట్రమునకు సిమెంటు ఎగుమతిని గూర్చి దర్వాజ్జ చేయ నొక సంఘమిదివరలో నేర్పరచబడియుండెను. సంఘమువారి నిధిగతుల నన్నిటిని పరిశీలించిరి. జర్మనీవారికి సిమెంటు నున్న పుతె బ్రాయములు విశేషముగలవు. వైగా, ఇంగ్లాండునం డి హాలెండున కెగుమతి యగుచున్న నున్నటువంటి టెలియ మునకు బోయి దానిని జర్మనులు వినియోగించుచున్నారట. తగిన నిదర్శనములేవు గనక యధాప్రకారము హాలెండు నకు నున్న ను గెగుమతి చేయవలసినదయ్యును. అందువలన నుభయరాష్ట్రములకును బాధమును వని కవిహారు తెలియ జేయుచున్నారు.

కార్మికులు, యుద్ధకార్యము.

జేకయందలి ప్రసంగము.

లండను, ఏప్రిల్ 20:—కొంగ్రెస్సునకు జేకయ కార్య వర్గములుకన్యసింపె:— అతస్కంధము ప్రారంభమైనది.

మొదలు, కార్మికులు విశేషముగ వైద్యములయందు శేరుచు న్నారు. సమైక్యములమున నెట్టి యభ్యంతరమును కలుగ లేదు. యుద్ధకార్యములయందుండినవారలలో సమైక్యములమున 12 మాసములోను నూటికి 25 కంటుల కాలము పనిపాట్లు కట్టువడి యుండవచ్చును.

సంస్కృత వండితుని మరణము.

లండను ఏప్రిల్ 18:—సంస్కృత భాషాపండితుడగు కల్పలు బార్డి బాకబ్బుగారు మరణించిరి.

ప్రాము

జర్మనీవారి దురవస్థ.

ఆంగ్లేయులు ప్రదేశము నాక్రమించుట.

లండను, ఏప్రిల్ 19:—ఆంగ్లేయుల ప్రధానస్థానముల నుండి రైటరు విశేషము డిల్లు తెలియజేయుచున్నాడు:—శిథి మధికమై నుండు గురియును జర్మనీయులు విస్తారముగ బాధ మొందుచున్నార. నిన్నటి దినమున వారు గిన్నిగోడెక్కుల నడుమ నొక పెద్ద ముట్టడి నారంభించి, 5 గంటల కాలము ఫిరంగులను కాల్చిరే గాని వారి యత్నము నిష్ఫలమయ్యెను. ఎన్జెటు బ్రిడ్జి, రిజోడు విశేషలవ నడుమ వైరిసేనలు ముట్టడించి బలమగు నష్టములనుపొందినవి. ఈ సంగ్రామములయందు వైరి సైనికులు పెక్కుండు మౌళబడిరి.

నేటి యుద్ధమున గిన్ని ఉత్తరభాగమున నుండు ఉన్నత ప్రదేశమును ముట్టడింప వైరులు యత్నించిరి గాని యా యత్నముల ప్రాముఖ్యము గాదు. లాబెస్సీ కాలువ దక్షిణభాగమున రాత్రియంతయు కాలముగనుండెను. సెంటు మిల్లు అగ్రాముల పరిసరములయందు దగ్గిగోళములు విడువబడి నవేగాని పరాతిదళముల ముద్ద మారంభము కాలేదు మావైద్య ములు రిజోడుబ్రి విశేషపరిసరమున సామాసింపి ముందునకు పోయి పంక్తి యధాస్థానము నాక్రమింపజేసెను.

మెటిరెను విట్సునీటులకు నడుమ జర్మనీయులు తమ క్షుణ్ణమునూహనలట్లు గాన రాకున్నది. ఈవేగము రొమియ న్ను కాలువమీదుగ వారు కొన్ని ఫిరంగులను దీసికొని వచ్చి యుందురు. శత్రువు లిదివరలో తమ పెద్ద ఫిరంగుల నుపయోగించి యుండలేదు.

శత్రువుల నష్టములు.

రొమారిను రోజనాలు రంగమున 11 వ తేదీని జరిగిన యుద్ధమున 214 వ దివిజనులో 4 పటాలములు యందు నూటికి 50 మంది సైనికులు చనిపోయిరి. మెటిరెను ప్రభువు సంగ్రా మమున మూడు పటాలములు నాశనమైతావశిష్టములైనవి. స్ట్రాటిలునకు తూర్పున జరిగిన రెండు దినముల యుద్ధ మందును 42 వ దివిజనులోని 6 పటాలముల యందును సగము కంటే నధిక మగు సైనికులు నష్టమైరి. న్యూజ్జిజు గ్రామము నొద్ద 14 వ తేదీని జరిగిన యుద్ధమున 11 వ బవేరియా దివిజనులో 22 వ పటాలము పూర్తిగా నాశనమయ్యెను. లిల్లి పర్యంతమున జరిగిన సంగ్రామమున బవే రియాబాగెరు పటాలము పూర్తిగనష్టమయ్యెను. 12 వ రిజిమెంట్ దివిజను, 82 వ దివిజను ఘోరమగు నష్టములను పొందినవి.

శత్రు శత్రువు దళములు.

లండను, ఏప్రిల్ 20:—నేటి దినమున రైటరు విశేష ము డిల్లు తంత్రివార్తపంపెను:— ఉత్తరరంగమున గతరాత్రి యుద్ధవృత్తాంత బాంబులు వేయబడెను. అగ్నిగోళములు విడువబడెను. ఇంతకు తప్ప రంగము కాలముగ నుండెనని చెప్పవచ్చును. లిస్సుమండలమున శత్రుశత్రువులదళము నానా టి కభివృద్ధి జెంచుచున్నది. ఇంతవర కాదళమున ఫిరంగులును, కండకపు ఫిరంగులు నుండెను గాని నావిజను ఫిరంగుల నుండి గుండ్లు వెలువడుచున్నవని యిటీవలనే తెలియవచ్చినది. అర్ధరాత్రి యందు జర్మనీ వారి పదాతి సేన యొందు రిజో వేనటికి తూర్పుననుండు యొక స్థానమున దొమ్మి యొనర్చి పట్టుకొని మా ప్రభువు పంక్తిని జొచ్చు కొనెను గాని మా ఫిరంగి దళముల కలన శత్రువులు పాగాలు అనల్యమున శరణు జొచ్చిరి. వీ రధికమగు నష్టములను పొందియున్నారు.

బ్రిటిషు పంక్తింకను సురక్షితముగ నుండుట

లండను, ఏప్రిల్ 19:— జర్మనులు గిజె చీ. రోడెక్కు తూర్పుప్రదేశముల మధ్యకు రంగమును మార్చినను బ్రిటిషుని రోధకమున నేమియు లోపలు గ పట్టలేదు. నిన్నటిదినము యుద్ధమంత మైనను బ్రిటిషురంగ మట్లునే యచలముగ నున్నది. మార్గరంగమున శత్రు హి. సెను కొంపవద్ద మాత్రము శత్రు

అంశము, ఏప్రిలు 21: — యుద్ధశరణువులుదొడ్డును
అశ్వశ్రుదు, జవరలు లీచు గారు; (ప్రొఫెసరు); జవరలుసాక్షి
శ్రద్ధ (ప్రొఫెసరు) జవరలు సెంట్రా (జవరలు); జవరలు వీర (జ
వరలు సెంట్రా శ్రద్ధ శ్రద్ధ శ్రద్ధ)

The Great War.

(Reuter's Agency)

Western Front

British Capture Advance Posts.

Nine Enemy Aircraft Fell.

[9-40 P. M.] A British communique says:—Local fighting resulting to our advance took place this morning in the neighbourhood of Robecq. We ejected the enemy from some advanced posts. Hostile artillery showed considerable activity in this area. Our aeroplanes dropped twelve tons of bombs during the day yesterday on Meghin, Armentiers and the Thourout railway junction. We brought down six enemy machines and drove down three out of control. Three of ours are missing. Our night fliers dropped eleven tons on Bapaume and the railway junctions at Juvencelle, Bethenville and Chaulnes. A large fire broke out at the latter. All our machines returned.

Line Entirely Restored.

Last night's French communique says:—There was no infantry action to-day. There was reciprocal cannonading on the fronts of the Somme, Avre, Oise and on the right of the Meuse. Our line north of Seicheprey was entirely restored. The enemy bombarded Rheims causing several fires.

Probable Development of Offensive.

[6-15 A. M.]—Reuter's correspondent at Headquarters wiring last evening, said: Captured maps prove that when the enemy broke off his attacks south of Arras, in order to develop his unexpected success at Armentiers, he calculated on breaking through. But he has been almost held for a week and will probably now try assaulting chosen positions, with masses of men and guns. Evidence is that the chain of hills from Mount Kemmel will be successively attacked. The enemy may revert to his original plan of separating the British and French armies, but this is no longer possible, and the rush for the Channel ports has been dammed. Prisoners admit that the task set them when the offensive was launched was much bittier than was imagined. A feature of the fighting during the past week indeed has been the glorious valour and tenacity of the indomitable British troops. Only his numerical superiority has yielded the enemy the slightest success. The thin khaki line of a week ago is now variegated by blue French uniforms and the wall opposed to the enemy is much less likely to yield to any sudden stupendous assault.

Enemy's Gamble with Man Power.

Reuter's correspondent at British Headquarters wiring to-day says:—Apparently the enemy suffered more severely in the great repulse on Thursday between Givenchy and the Forest of Nieppe than was supposed, for his hard-driving tactics have so far not been resumed. Last night and this morning passed quietly. Doubtless the enemy will make another thrust for the possession of the hill system from Kemmel to Mont Descaats, but to-morrow we shall be even better prepared to receive him than to-day. No leader of a democratic army would dare to gamble away man-power as General Ludendorff is doing and no general of any other nation would dare to set a million and a half lives as the price for the Channel Ports. At the present ratio of casualties to progress it is questionable whether twice a million and a half would achieve the result. After quoting striking figures gathered from officer prisoners in support of statements as to heavy enemy losses ranging between thirty and fifty per cent, the correspondent says the enemy has been eating the flesh of fallen horses along the Bapaume road and was much distressed to discover that reports that the British troops were starving were untrue, which fact was born out by the capture of well-stocked canteens during the recent advance. The French troops and artillery have been in action shoulder to shoulder with our men and it is impossible to overrate the moral effect upon the latter, who have unbounded confidence in the qualities of our Allies. The "harass" between the British and French army staffs is working with utmost harmony and high efficiency. M. Poincare, while visiting the Flanders area this morning, reviewed British battalions and expressed unfeigned satisfaction with what he saw.

British Improve Positions.

We improved our position last night east of Riezdevine taking some prisoners and killing forty. We also improved our line of posts in the area of Polithoges and south of Pavaot Wood. Our artillery is ceaselessly active against concentrations in the region of Mont Kemmel. Our airmen are taking advantage of clearer weather and are busy all over the battle area.

Lull in Battle Explained.

[7-15 A. M.]—The lull in the battle is not expected to last long in spite of very inclement weather, wind and rain. The Germans are licking their hurts after recent thrashing and evidently do not mean to reattack until ready to do so on a great scale. They are being openly and enormously reinforced but Allies have also strengthened their forces and it is unlikely that German thrust will be more effective in achieving decision than a month ago when German people were told to expect speedy triumph. The expectation indeed on this side is that the battle may well last throughout the summer. For one thing it is henceforth impossible for the Germans to benefit by strategic surprise similar to that of the 21st March when they attacked on a front fifty miles. All onslaughts have hitherto failed to attain their object owing to the impossibility of using reserves and they have resulted in bottling up 1½ millions men in the triangle of Hazebrouk Amiens Noyon. These were originally supplied with a weeks rations and are practically starving in the devastated region which is difficult to revictual as the ground is marshy and pitted with shell holes and is constantly under fire. There is a great concentration of shell fire at Mount Kemmel which is already stripped of trees. This will probably be the scene of the next big

attack. The details of the Belgian success on 17th April show that it was very brilliant and also had the most important results for it played a part in foiling the attempts to cut off the expected British retreat from the Ypres salient. General Plumer congratulated the Belgian Commander most warmly saying that the second British Army was most grateful for help.

Enemy Strong Local Attack.

LONDON, April 22. This afternoon's communique from Haig says:—A strong local attack accompanied by heavy shelling was made last night against our positions in the neighbourhood of Mesnil northward of Albert. After a sharp fighting, during which the enemy captured an advanced post, the attack was repulsed. We improved our positions slightly during the night in Villers Brétonneux, Albert and Honeg sectors. We captured prisoners and machine-guns during various raids southward and northward of Lens. There was considerable mutual artillery fire in different sectors. The enemy's fire was chiefly directed against our positions astride of the Somme and Ancre and also in the neighbourhood of Festubert and the Nieppe forest.

Enemy Raids Repulsed.

LONDON, April 22. A French communique says:—An enemy raid was repulsed last night east of the Avre in the region of Thiennes. We took prisoners. An enemy raid east of Rheims was equally unsuccessful. There was artillery activity at various points on the front.

American Review of War.

WASHINGTON. The War Secretary's Weekly Review says:—Hitherto enemy's enormous sacrifices have not produced primary result, therefore he expects a more powerful thrust elsewhere, in the drive toward the Channel ports.

Tribute to British Defence.

Arabian Chiefs Congratulations.

LONDON, April 22. The King of Hedjaz has telegraphed to King George congratulating him on the magnificent unmatchable gallantry of the British armies on the Western front, and earnestly praying that the Almighty will crown with victory the banners of the true cause for which they are fighting with such undaunted bravery.

King George replied: "I am deeply touched by your Lordship's message. It breathes a spirit of confidence and unity of purpose, which binds together the Allied forces on all fronts and in all lands in the unshakable determination to achieve the liberation of mankind from tyranny."

The King of Hedjaz has telegraphed to the British Government "Convey to F. M. Sir Douglas Haig and his gallant commanders and troops the King's wholehearted admiration for the magnificent defence of the British army in face of the Germans' desperate but unavailing offensive."

The Mayor of Mecca has telegraphed to the Lord Mayor of London congratulating him on the inspiring spectacle of the valiant and glorious opposition to the fruitless assaults of the German hordes on the Western front.

Great Britain

The Ministerial Changes.

Strong Criticism.

LONDON, April 22. The comments on the Ministerial changes are varied. They chiefly centre on the inclusion of Mr. Chamberlain which is welcomed by the 'Daily Telegraph' and the 'Daily News' but condemned by the 'Times' and the 'Daily Mail'. The latter in a particularly violent attack on Mr. Chamberlain expresses disappointment with Mr. Lloyd-George for taking political considerations into account at such a war crisis.

The 'Daily Chronicle' lobby correspondent says it is reported that Lord Northcliffe will resign his two Government appointments as a protest against the appointment of Mr. Chamberlain.

The 'Daily Chronicle' deprecates the appointment of a failure like Mr. Chamberlain, though he will probably be helpful in securing Unionist concurrence in Home Rule.

The 'Times' says that the present reconstruction is only a beginning and predicts the retirement of Mr. Duke.

Dominion War Efforts.

Redoubled Recruiting Campaigns.

LONDON, April 22. The 'Times' says, the Dominions are redoubling their efforts to reinforce their troops on the Western front. Both Australia and South Africa are resorting to redoubled recruiting campaigns. There is no difference between the advocates and opponents of conscription in Australia in the devoted support of the British cause, but only a difference about the means which will contribute best to its prosperity. The New Zealand Government besides increasing reinforcements has carried the budget with a drastic clause compelling subscription to the latest War Loan. The efforts of Australia, New Zealand, Canada, and South Africa, if with differing accents, speak with unanimity of meaning and firmness of resolve singularly welcome to this country and the Allies at this moment of heaviest strain.

Anticonscription Campaign.

Irish Trade Union's Attitude.

LONDON, April 22. The Nationalist members of the House of Commons in Dublin presided over by Mr. Dillon decided to remain in Ireland and organise opposition to conscription. Fifteen hundred Trade Union delegates meeting in the Dublin Mansion House pledged themselves to resist conscription, and fixed April 23rd as the day of stoppage of all work to enable the workers to sign the pledge. Masses and services of intercession are being held to avert conscription.

Offensive Kallies Workers.

LONDON, April 22. The Home Secretary, speaking at Kingston on the Thames, said:—Since the great offensive began workers had had joined up in greater numbers than ever and the effect of strikes, of which we used to hear so much and now heard so little, was very small. The total lost time among war workers through strikers was really in twelve months about 25 per cent. of the total.

A Naval Engagement.

LONDON, April 22. The Admiralty announces that British light forces in the Humber and bright on Saturday encountered enemy light forces who retired bearing mine fields. A few shots were exchanged at extreme range and an enemy destroyer was hit. Our ships returned without sustaining any casualties.

Clergy and Man-Power.

LONDON, April 22. The Bishop of London, addressing a congregation at St. Dunstons, supported conscription. He announced that, in spite of the exclusion of the clergy from the Man Power Act, calling up notices were being despatched to the clergy in his diocese. He said that exclusion did not affect the position. The principle which would be observed in London would be on the basis of leaving one priest per parish. He believed that other bishops were acting similarly.

Famous German Airman.

Buried with Military Honours.

LONDON, April 22. Reuter's Correspondent at British Headquarters says:—The famous airman Richthofen was brought down in the Somme valley yesterday. His body has been recovered and is being buried with military honours to-day. It is anticipated that ceremony will be very impressive and worthy of the fallen airman's remarkable record.

Indian Chiefs Honoured.

LONDON, April 21. President Poincare has conferred Legion of Honour Grand Officer on the Maharajah of Jodhpur, Croix D. Officer on the Rajah of Rutlam and Croix De Guerre on Brigadier-General H. B. Baird.

Death of Sanscrit Scholar.

LONDON, April 22. The death is announced of Sanscrit scholar Colonel George Jacobs.

Russia

Chaotic Situation in Russia.

Hostilities Between Korniloff and Soviets.

PETROGRAD, April 16th.—Despatches from the south announce the renewal of hostilities between Korniloff's troops and those of Soviets. A Turkish cruiser and two torpedo boats have arrived at Odessa.

Fighting Begins.

PETROGRAD, April 21. There has been fighting between Anarchists and the Bolsheviks at Voronezh, Samirsk, and Rostoff and also between the White Guards and the Red Guards north of Volog, which is the only important Finnish town remaining in hands of the Red Guards.

Russian Protest to Germany.

MOSCOW.—The Government has protested to Berlin against numerous attacks on Russian towns and villages, because of alleged isolated cases of guerrilla warfare, or the refusal of peasants to give up corn and oats.

France

Versailles War Committee.

LONDON, April 20. The Inter-Allied War Committee at Versailles now consists of:—General Belin, France (President), General Sackville West, Britain, General Nibellau, Italy, General Bliss, United States.

Egypt

The Egyptian Budget.

Present Position & Prospect Good.

LONDON, April 22. CAIRO.—The Acting Financial Adviser Sir William Brunyate has issued a note to the 1918 budget. He refers to the progress of cotton cultivation and says, the difficulties of fuel supplies have been mainly overcome by the development of the Red Sea oilfields and a most valuable discovery by which gas is distilled from vegetable refuse. The Hursfield oilfield discovered in 1914 is turning out fifteen thousand tons monthly. The balance of trade for three and a half years represents an addition to Egypt's capital resources of fifty million Egyptian pounds. Sir William Brunyate's note leaves the best impression of the present position and future prospects of Egypt.

Turkey

Turkey and Armenia.

Retaking of Van.

LONDON, April 22. TIFLIS.—It is reported that Armenians are retaking Van. The Tartar attacks on Baku were repulsed by Armenians and the rest of the population.

America

Earthquake in California.

Two Towns Wrecked.

LONDON, April 22.

LOS ANGELES.—An earthquake has occurred in southern California, and the portion of west Arizona. Two towns have been wrecked besides much minor damage.

Italy

Italian Ministers Arrive.

LONDON, April 22.

PARIS.—The Italian Premier Signor Orlando and the Minister of transport Signor Bianchi have arrived from Rome.

Holland

Britain and Holland.

Cement Export to Continue.

LONDON, April 22.

The Government Committee, which was appointed to investigate the export of cement from the United Kingdom to Holland which, it was recently asserted, was re-exported from Holland to Belgium where it was utilized for German defence, particularly pill boxes, reports that evidence does not substantiate the alleged re-export. It further points out that such British export gives no advantage to supplying Holland, because Germany's cement resources are ample. The Committee recommends the continuance of the export to Holland as mutually beneficial.

Dutch Convey to Indies.

LONDON, April 22.

HAGUE.—Captain Rambonet Minister for the Navy, announced in the first Chamber that the Government intended to send a convey of ships to the Dutch Indies with its own coal and escorted by a warship in order to bring back certain members of the Government and fetch certain commodities urgently needed by Government.

Central Powers

Reichstag Peace Discussion.

Terms for Britain and France.

LONDON, April 22.

A telegram from Berlin states that negotiations are proceeding between the Government and the Reichstag with a view to official repudiation of the Reichstag's July peace resolution. Von Tiritz and other Pan-German speakers are now demanding that Great Britain and France shall pay indemnities of five thousand millions sterling in addition to France giving up some of her colonies and Great Britain exporting raw materials. Reports of the resignation of Baron Kuchemann have been revived and Herr. Heffrich is mentioned as his successor.

Artillery Works Strike.

LONDON, April 21.

AMSTERDAM.—A strike has broken out in the State artillery works at Hemburg and men trying to resume work were attacked by the mob, whom the police and military charged and fired on. Several were wounded. The Ministry of War has closed the works.

Mesopotamia

Heavy Rain Impedes Operations.

SIMLA, April 22.

General Officer Commanding Mesopotamia reports that there has been heavy rain in forward areas and that the situation is unchanged.

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS)

(BY WIRE.)

Indian and Parliament.

Discussion on Home Rule Deputation.

LONDON, April 22.

In the House of Commons, replying to Mr. Ramsey MacDonald regarding the cancellation of passports of the Indian Home Rule deputation, Lord Fisher stated that after careful consideration the War Cabinet decided, that it would not be right to depart from the general rule that passports should only be issued where journey was undertaken in National interest.

Provincial Congress Protest Meeting.

NAGPUR, April 22.

With regard to the decision of the War Cabinet cancelling the passports to Mr. Lillak and his party a meeting of the Provincial Congress Committee was held yesterday and it was unanimously resolved to thank the Viceroy for his good offices with the War Cabinet on behalf of the deputation and further place on record its view that the reasons given by the War Cabinet in the statement issued subsequently were either based on misapplication of facts, or assume a jurisdiction the propriety of which was open to question. The Committee took special exception to the expression that the journey was cancelled for and the purpose lacking in any justification and that the deputation was going to England to start a propaganda of Home Rule of their own and such a proceeding was improper at any time, inasmuch as the deputation was going to England to popularizing the Congress League scheme which the whole Indian nation has unanimously accepted and put forward the first instalment of reforms and also

that the war Cabinet's action conflicted with the principles of self-determination repeatedly enunciated by His Majesty's Government and there is nothing improper in appealing to the British democracy at any time.

Fostering Local Industries

In the House of Commons, Mr. Rees asked whether the order from Home countermanding Madras Government's policy of actively fostering local industries was still in force. Lord Fisher replied that when the Indian Industrial Commission was appointed, the Secretary of State authorised the Government of India, to instruct Local Governments that pending final orders on the Commission's recommendations they need not consider themselves unduly restricted by orders in force if they desired to help particular industries.

Price of Cotton.

Mr. Rees asked, what action the Government of India was taking in view of the prices of cotton in India. Lord Fisher replied, that he had no information on the matter.

Importation of Coffee Crop.

Mr. Rees suggested that the Secretary of State asked the Board of Trade to license the importation into United Kingdom of half the coffee crop for 1917-18. Lord Fisher replied, that the Secretary of State had been in communication with the Board of Trade who had not found it possible to license more than 1674 tons, which was half the quantity imported in 1917, and the shipping difficulties might prevent this concession operating. He pointed out that considerable quantity of coffee was being sent from India to other war theatres.

Simla

The Forthcoming Delhi Conference.

Salutes Dispensed With.

SIMLA, April 22.

In view of the particular nature of the Conference which His Excellency the Viceroy has convened at Delhi at the end of this week, it is proposed to dispense with the firing of all salute on the occasion of the arrival at and departure from Delhi of Ruling Chiefs and officials.

It is understood that those attending the Conference at Delhi are likely to include the Maharaja of Kashmir, the Gaekwar of Baroda, the Maharaja Sindia, the Maharaja of Kolhapur, the Begun of Bhopal, the Maharaja of Indore, The Maharaja of Bikaner, the Maharaja of Jaipur, the Maharaja of Cutch, the Maharaja of Dhoipur and the Maharaja of Patiala. Local Governments will also be represented, a member of the Provincial recruiting Boards in most cases attending.

Sir Thomas Holland will represent the Munitions Board.

Burma Representatives.

Mr. H. Thompson, Financial Commissioner Burma, will attend the Delhi Conference and the Hon'ble Maung Bah to the Burma Non-official member of the Imperial Council also will attend.

Calcutta

Political Suspects Case.

Lower Court's Order Confirmed.

CALCUTTA, April 22.

The Chief Justice and Mr. Justice Beauchroft to-day delivered judgment in the rule issued on behalf of Monohar Pyne and four other political suspects who were bound down to keep peace for three years by the Magistrate of Dinajpur. The prosecution story was that they belonged to a revolutionary society whose object was to overthrow the British Government. Their Lordships affirmed the order of the Magistrate.

Railway Army Corps.

It is proposed to raise a corps of citizen army from among the vast population of Indian railway employees throughout the country.

Departures for Ayurvedic Conference.

Kaviraj Jendharanath Sen and Kaviraj Sudhindranath Sen left for Lahore to attend the All-India Ayurvedic Conference.

Burma

Serious Oilfield Fire.

BANGOR, April 22.

On the 18th instant a serious oilfield fire took place at Berwe (Central Burma). Four oilrigs were destroyed and three slightly burnt. Caringhi oilmen were burned, one to cinder and others so badly that they died before they could be taken to the hospital. A large quantity of oil was lost and the damage was heavy. A cyclone wind blew down 19 of the B. O. C. pumping rigs. The Burma Oil Company was the worst sufferer and the British Burma Petroleum Company and the Indo-British Petroleum Company each lost a rig.

Bombay

All-India Industrial Conference.

POONA, April 22.

It is understood that the Secretaries to the All-India Industrial Conference are trying to organise a provincial industrial conference to be held at Bijapur along with the political and social conferences that meet there next week. A Reception Committee with Rao Sahab Raghavendra-rao Kembehair as Chairman is reported to be formed there. The Hon'ble Mr. Karmat is understood to have consented to accept the Presidency of the Conference.

Educational Conference.

POONA, April 22.

The 6th, 7th and 8th June 1918, have been fixed as the dates of the second Bombay Educational Conference at which the Hon'ble Mr. Sastri has consented to preside. It is understood that eminent educationists, teachers and professors like the Hon'ble Principal Paranjaye, Hon'ble Karmat, Dr. Maun, Prof. Karve, Messrs. H. N. Apte, Jayakar, Thokker and Vaidya have joined the General Committee of the Conference. It is

understood that Government educational officers and teachers in Government and Local Board primary and secondary schools are permitted by the Director of Public Instruction to attend the Conference as visitors. Permission to teachers in Government employ to read papers at the Conference is also granted, subject to certain conditions.

Bombay Cotton Market.

A New Phase in Situation.

BOMBAY, April 22.

The situation in Bombay cotton trade entered upon a new phase yesterday when it came to be known that the Government of India did not now think it necessary to take steps for fixing the rates for the outstanding contracts in good Broach cotton maturing on the 25 April 1918. On the 12th instant the Directors of the Cotton Trade Association, Bombay, requested the Government to fix the rate at 712. The fall in American rates since modified the situation, Bears protesting against maximum rate being fixed. The demanded much lower maximum rate and that the minimum should be kept open. The Government promised to fix a rate if the representatives of trade were unanimous. Bears who were only a few days ago clamouring for fixing of a rate organised a counter movement and protested against the Government fixing rate at 712. They argued that if the minimum rates were kept open the price of good Broach cotton will be adjusted according to the natural conditions of the market. They contended that the Bombay Cotton Trade Association and the Cotton change had no mandate from trade to make representations to the Controller of Prices and it was in contravention of the resolution passed at a representative cotton trade meeting held on the 4th April to fix maximum rate at Rs. 710. On the other hand bulls urged that if Bears desired to keep minimum rate open the Government should decline to fix the maximum rate also and allow the market to take its own course. The decision of the Government declining to fix a rate was known yesterday afternoon with the result that the price of good Broach cotton which was Rs. 700 on Saturday evening jumped up to Rs. 715 yesterday which was three points higher than the maximum rate recommended by the Directors of Trade Association.

Latest Telegrams

(Associated Press)

LAHORE, April 22.

LONDON, April 16th.—Holland has prohibited export of food owing to the riots.

American official figures show that the out of artillery is three times what was originally thought possible. The Americans proceeding to Europe are amply supplied with surplus material which will be available for the Allies.

The "Zuerich" correspondent of the "Corriere Della Sera" learns from Germany that grave symptoms of weakness are manifest in the German army. Soldiers and non-commissioned officers affected by wholesale slaughter of their comrades have refused to fight. Several German war correspondents refer to the need for more guns. Despite the concentration of artillery from Germany and Austria the Germans do not possess any marked superiority, and Austria has been asked to send more batteries.

The "Times" believes in the possibility of some allied action in Russia where the best opinion is demanding it with a view to stemming the stream of German reinforcements from the east.

The New York correspondent of the "Times" says that information received in Washington from Germany shows that militarists prior to the offensive arranged with socialist leaders not to interpose political objections until casualties reached 150,000. It was hoped that annexations and indemnities might be secured for much less. Militarists are now warning the country that it may be necessary to pay the full prices.

M. Maurice Barres writing in "Echo De Paris" affirms that the French British armies now know that they hold Germans and the Germans cannot carry on the battle more than another two months.

The American correspondent with the French armies says that the point has already been reached where the allied military authorities can declare that present battle will be decisive. Therefore the Germans will not care to undertake another serious offensive. French authorities are prepared to wait another 18 months if necessary in order to attain a crushing numerical superiority, but they anticipate the final military victory much sooner.

The correspondent of Havas Agency on the French front says that our air services has assured us incontestable mastery of the air. Magnificent results have been achieved with losses below one-third of those suffered by the enemy who has been completely mastered since March 23rd.

LONDON, April 19th.—A correspondent at the front describes the ground yielded in the Ypres salient as a vast graveyard where creation of shelter from gunfire and from weather is extremely difficult. Wherever one digs mingled wreckage of human bodies and accumulated filth of three and half years of warfare is unearthed. Water is undrinkable and not a shred of human habitation remains. This is where the German troops are now floundering. Starved and exhausted horses endeavour to drag guns through mire while airmen unlive the journey with bombs. Wagons are embedded axle deep in patches of bog battery teams are unequal to their work and thousands of enemy's horses have died. The great number of Russian ponies now used driven to the last ounce are unable to perform the tasks required of them. Enemy armies are menaced by exhaustion despite their numbers and the relentless determination of their matters.—(C. & M. G. Cable.)

ప్రజాభిప్రాయములు

I

ప్రథమకృష్ణాజిల్లా విద్యార్థిసభ.

ఆయా! వైసభ యానెల 27, 28 తేదీలను బెజవాడలో కొలత్తులరావుగారి ఎం.ఎ.గారి ఆధిపత్యముక్రింద జరుపబడును. కృష్ణాజిల్లా నివాసముగా గలిగి పొరుగుగూళ్ళయందు విద్యనభ్యసించుచున్న విద్యార్థులు కూడ ప్రతినిధులుగా రావచ్చును. చాలమంది దీనివిషయమై యడుగుటచే సంజేహము దీర్చివ్రాసితిమి. ప్రతియూరివారు ప్రతినిధులను బంప గోరుచున్నాము. ఏయూరినుండి ఎవ్వరు వచ్చెదలను వచ్చేది 28 వ తేదీలోపుగా తెలియజేయ గోరెదము. ప్రతినిధిరునుము 50-8-0 భోజనము లేకుండ రు 0.4-0.

బెజవాడఏప్రిల్, 18 రాయూరి అచ్యుతరామయ్య కార్యదర్శి.

II

జాతీయవిద్య

ఆయా! మాయూర జాతీయ విద్యారామును యథాశక్తిని వాలించితిమి. సకాలమున కాగితములు రిజిస్ట్రారువారి వద్దనుండి రావడమున ప్రోత్సాహము చాలక ఉత్సాహమునకు తగినంతవని జేయలేకుంటిమి. సంవత్సరాది శుక్రవారమునాడు ఉత్సవము జేయబడినది. జాతీయ పతాకములతోను, "జాతీయవిద్యకు దోడ్పడు" మొదలగు వాక్యములతో వ్రాయబడిన పటములతోను భజన పాటలతోడను, దేశీయవాద్యములతోడను ఉత్సవము వైభవముగ జరిగెను. పురుసటిదినము మాత్రములలోను, చుట్టుబట్టి గ్రామములలోను, మాసాంఘకులు నాల్గుభాగములకు వెళ్లి కరకల భిక్షులు జేసి మొత్తము రు 95-18-8 ప్రొగుజేసిరి.

నరసన్నపేట పొట్నూరు స్వామిబాబు గంజాముజిల్లా జాతీయవిద్యారామ ఉపసంఘాధ్యక్షుడు

III

ఒక దీనుడు.

ఆయా! బరంపురం, గంజాంజిల్లా దేశసేవకసంఘపు సభ్యులు నన్నటి సాయంకాలము యొక దిగంబుడును దిక్కులేనివాడును నగు మొక బాలుడు, ఒక గృహస్థుని యింటి యగుగుమిడి, చలమూత్రములలో పొద్దుచు, నోట మాటలేక, యలివినదశయందుండి కాంచి నాదిక్కులేని బాలుని సంరక్షించుటకు మాదేశసేవక సంఘము పూనుకొన్నది. మాకు తోడ్పడుటకై, స్వస్థుల వారిని ప్రోత్సహించవలయునని మేము జిల్లాకలక్టరు గారిని కోరినాము. వారు ఏమిచేసెదరో చూడవలసియున్నది. ప్రస్తుతము ఆ బాలుని శుభ్రముజేయించి బండివైని తీసికొనివచ్చి మిసంఘకార్యకర్తసభాధ్యక్షులగు యశౌయి సన్నయ్యగారింటిలో పెట్టివారము. ఈ కార్యమునందు మాకు గొణాబంద 'బాలకవృద్ధినిపూజము గూడ కొంచెము సహాయము గావించినది. సర్వేక్ష్యుడు ఈదినబాలుని కాపాడును గాత!

బరంపురము. వారణాసి కొండలరావు. ఏప్రిల్ 18 తేది.

IV

నీటి ఇబ్బంది.

ఆయా! ఈసంవత్సరము కృష్ణాజిల్లా వీరవాసరపతము నకు సంబంధించిన గోస్తవది పంటకాల్వ మూడుమాసములు మూయబడినప్పటికి గా. మోచర్ల రావచంద్రరావుగారు వనైరాలవలన తిరిగి వారంగోజులు దాహాత్మికులకును రాబోవు పంటకు ముగురు ఆత్మశ్రద్ధకును నీటిపట్లయిచేయవలసిన వదంతి విని మాపారు తెల్లరు వారికి కృతజ్ఞులు. కాని "తేవుని వరమిచ్చినను పూగారి వరమివ్వవలె" మాత్రామంలో పిన్నకోటి కాల్వకు విస్తారంగా గట్టుపెట్టి నీరు యెంతమాత్రం దిగువకు రానిచ్చుటకు సాధకాం కనబడుటలేదు. వీనిలో చుట్టుముగా ఎల్ల చుట్ట చుట్టున నుండి యున్న పెద్దగండివలన కాల్వ వెంబడి వచ్చేనీరు యావత్తు సంగంలోకి పోయి దిగువకు వచ్చుటలేదు. దీని ననుసరించి యీకాల్వ దిగువ రయిలులు కడు ఇరుగుల పాలు కావలసివచ్చినది. గవర్న మెంటువారు నుడిచి. దబ్బులవారును ఈకాల్వరయిలుల మొర నాలించి త్వరలో బాధ నివారణచేయించుటకు భగవంతు డనుగ్రహించు గాక!

పొట్నూరు సుందరరామయ్య.

V

ద్వితీయ గంజాముమండల విద్యార్థిసభ.

ఆయా! వై సభయొక్క ప్రథమ సమావేశము నిగుడు మాపురమున మాచే ముగిసినది. బుర్రా శేషగిరిరావు పంతులు ఎం. ఏ గారి యధ్యక్షతక్రింద సత్సంత జయప్రదముగా జరుపబడిన విషయ మెల్లరకు దెల్లమే. ఈ యేడాదసభ మామండలములోని శ్రీకాకుళములో రాబోవు మే మాసమున జరుగనున్నది. ఈయద్యయముపట్ల శభిమానము వహించిన పెద్దలును, అత్యంతోత్సాహ పూరితులై యున్న విద్యార్థులును, అనేకులు నాపేర్వ్రాసిన బాలులను ఒట్టి యీ యేటి సభ నిరుటి దానికంటె యెన్నో రెట్లధికముగా జనగ గలవను యాశంగుచున్నది.

ఇంకొక విషయము. నిరుటి సభనుగూర్చి యాహ్వాన సంఘము వారు ప్రచురించిన "నివేదనము" (Report) పంపవలసిన దని యనేకులు కోరుచున్నారు. కాని, మా నివేదిక మింకను ప్రకటింపలేదని నుడువుటకెంతయు చింతిల్లుచున్నాము. అయితే, రాబోవు నెలలో శ్రీకాకుళములో సభ జరుపబడులోపుననే దాని ప్రచురించి, యభిమానుల కెల్లరకును సమర్పించుకొనగలము.

ఈ యేటి సభ కెవరధ్యక్షులగునది, యింకను నిశ్చయింపబడలేదు. కాలవిలంబము శ్రేయోహాయకము కాదు గావున మా శ్రీకాకుళములోని సోదరులు సత్సరిమే సభాపతి నిర్ణయము జేసెదరు గాక. యని కోరుచున్నాము. ఇంక, నా యభిప్రాయమన్న, గొల్ల రావు బహద్దరు బి. ఎస్. శర్మ ఎఫ్. ఎం. గారి సగ్రాసనాధి పత్యము వహించ గోరిన బాగుగా నుండును. వీరి విషయమై విశేషము చెప్పనక్కరలేదు గదా!

బరంపురము. న్యాయకతి నారాయణమూర్తి.

VI

సంస్కృతాంధ్రపాఠశాల, తిరువల్లికేణి.

ఆయా! ఈపాఠశాల, మే 15 వ తేది నుండియును ప్రారంభింపబడును. ఇందు సంస్కృతమును తెలుగును ఉచితముగా (శీతమకృతకయే) నేర్పించును. ఉద్యోగస్థులును స్కూలుబాలురును విరామముగల తక్కినవారును అందఱును (పంచములతప్ప) జాతిపితమోవివక్ష లేక చేరవచ్చులు. అందఱుకును అందికగను ఆవకాశము కలుగునట్లు నుండుటకు పాఠశాలసమయ ముదయము 7 మొ. 9 వఱకును, రాత్రి 7-మొ. 8 వఱకును ఏర్పఱుపబడినది.

విద్యార్థివిధానములు:—ఈ పాఠశాలలో జనవ గోరిక గలవారు అభ్యము మూడేండ్లను తక్కువలేకుండ నుండుట కొప్పకొనవలయును. ఇట్లు విప్పకొనివారిని గవర్న మెంటు వారిరీయంటులు టైటల్ ఎడ్జుమిసేషనుకు నిర్దయచేసి ప్యాసుకాదగినంత జ్ఞానముగలవారిని గా కోరుతుము. అంతగా పరీక్షకు కట్టింది స్వామిజేయింతుము. కావున సంస్కృతమునందును నాంధ్రమునందును ప్రాచ్యపాశ్చాత్యరీతులను చొరవనవారి విద్యావైఖ్యనుల రీతులను అనుసరించి క్లాసులను ఏర్పాటు చేయరుము. చక్కని తెలుపిననే బోధింతుము.

లాభములు:—ఈపాఠశాలలోని నియమములచొప్పున జరివి పరీక్ష పాసు అయినచో గవర్న మెంటువారు తక్కిన వారివలెనే వీరిని హైస్కూల్స్, కాలేజీలు చుట్టుకొనింట్లు పండితులగున లెక్కయలగను, మున్నీలుగను స్వీకరింతురు. కేరల మంతమాత్రమేగాక యానుమంగిళపులు లనేకములు చేకూరును. చక్కనిజ్ఞానములవడును. జాతీయవిద్య యన నిట్టిదియే. దీనివలన దేశమునకును దేశీయులకు నెన్నియోగముల విద్యార్థులు మేలుకొన్న గలుగుదురు.

నియమములు:—ఇందు ప్రవేశించగోరువారు ఈ క్రింది నియమములకు లొబడవలయును. (1) ప్రతివారను ప్రవేశ రుసుము 0-8-0 లు చెల్లించవలయును. ఇయ్యది మాత్రమదలి పోవునప్పడు వాపసు ఇవ్వబడును. (2) మూడుసంవత్సరములకు తక్కువలేకుండ చదువుకొనుటకు వ్రాసిన ఈయవలయును. (3) విద్యార్థిలో సర్వవాక్యజ్ఞుడై యుండవలయును. (4) నుప్రసీదులగు వారిచేత తమకీలమును గుటించిన సర్టిఫికేట్లు కలిగియుండవలయును. (5) పంచములై యుండరాదు. (6) ప్రతివారును తమతమ ప్రాథమికపాఠములవైని, జాతి, మతము, వృత్తి, వయస్సు, ఉద్యోగము, లింగదేవ, లింగమే, నివాస స్థానము, పోస్తువనైరాలతో సహా, వ్రాయుచు మే నెల 1 వ తేదిలోపల నిజ్జుత్తుల నీక్రిందివిధమున పంపవలయును. (7) తానిదివరలో నేమిచదివినదియును వ్రాయవలయును. (8) ఇప్పుడే విభాగములో చేరునదియును నూచింపవలెను. (9) ఉన్నచో ఇతరసర్టిఫికేట్లు లంపవలయును.

అట్టి కేవల ఫారములకును, ఇంకను విశేషముల నరయటకును, ఈ క్రింది స్థలమునకు స్వయముగా గాని ఉత్తర ద్వారమున గాని తెలియజేసి తెలిసికొనవచ్చును.

పం. ఆదినారాయణ శాస్త్రి, సంస్కృతాంధ్రపాఠశాలాధ్యక్షుడు, 66, బ్రిష్టికేన్ హోటల్, మద్రాస్.

VII

జాతీయవిద్యారాము.

ఆయా! మాపట్టణమున వింజమూరి భావనాచార్యులు గా రధ్యక్షులుగను, మాధవపెద్ది కాళిదాసు యామర్తి బుచ్చి రామయ్య వింజమూరి రంగారావులు గార్లు కార్యదర్శులు గను, ఏర్పడియుండిన జాతీయ విద్యారామువారు జాతీయ విద్యారామున నత్యుత్సాహముతో బనిచేసి యుండిరి. జాతీయ పతాకముల తోడను బాంసు మొదలగు మేళవాద్యముల తోడను భజనలతోడను నగరస్పర్శిత్వము గావించబడెను. ఈ యుత్సవములకెల్ల నత్యుత్సాహముతో దోడ్పడుటకై మాపట్టణమునందలి రామదాసుగారు నాల్గయిదు పర్యాయములు తమ మేళముతో వచ్చియుండినందులకు మిక్కిలి కృతజ్ఞతకు బాతులు. అట్లేను విద్యార్థిబాలులు కూడ నీయుద్యమమున కూతయగుచున్నారనుట కిదియే ప్రత్యక్షనిదర్శనము. 11 వ తారీఖున మాపురమునందలి హరి ప్రసాదరావుగారు లక్ష్మీ కాంతముగారు మున్నగు ప్రసిద్ధులెల్లరును "చిత్రనశీమమును" బ్రదర్శించి రమారమి నూటయేబది రూప్యముల నీసంఘమునకు విరాళముగా నొసంగిరి. ఉత్సాహంతులగు యువకులు ప్రతి యింటికి నేగి భనమును వసూలుచేసిరి. అరండల పేటయం వొక దినమున బియ్యముకూడ వసూలుచేయబడెను. చందాదర్శి లింకను దెబబబడక పోయినను రమారమి 500 రూ పాయలు వసూలులు యుండవచ్చునని తెలియుచున్నది. మతోన్నీ నాటకప్రదర్శనములును జరుగనున్నవి. ఈభనములో తొమ్మిది వంతులు మాపురమునందలి "జాతీయలిక్కుకాశాల"కై వినియోగించవలెనని యిచ్చటి పెద్దల యభిప్రాయముగా దెలియుచున్నది. ప్రాచీన చిత్రకళల యభివృద్ధికై పాటుపడుట సమంజస మునుటకు సందియములేదు.

గుంటూరు పురవాసి.

VIII

వైస్యలకు విన్నపము

ఆయా! కాశీత్రేత్రమునకు యాత్రీలకై వెళ్లిన మనవారలకు తగుమైన సౌకర్యములు లేమింజేసి తన్నివారణాశ్రము గుంటూరు పురవాస్తవ్యులగు రాచేపల్లి రామబ్రహ్మయ్యలు గారు ౫౭ రాక్షసనాన సంవత్సర మాఖ శు ౧3 లు రోజున శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరీ ఆస్తుదాన సమాజమును పేక నోక సమామును స్థాపించిరి. తదుపరి వై సమాజమునకు స్వంతగృహనిగ్గాణమునకై ప్రయత్నించుచున్న గుంటూరుపుంమునవచ్చిన తగు సహాయము చేయునుననియు వాగ్దానముజేసిన దానిబట్టి సమయము వచ్చినప్పడు సత్ప్రణాన కుపయిక్తమగు గృహమును భిరారుపరుచుకొని వి. కే. నారాయణ శ్రేష్ఠిగారు ఇచ్చిన వెయ్యిరూప్యములు బయోనాగా నిచ్చి మి. లో భనసహాయార్థము గుంటూరునకు శ్రీరామబ్రహ్మయ్యగారును ఎం. నారాయణగుప్తగారును విచ్చేసిరి. ఎట్టికేలను గుంటూరుపుర వైస్యల భనవాక్ సహాయములవలననే సుమారు రు 7000లు సమకూర్పబడిన పిదప తెనాలి పురవైస్యల వలనన రు 1000లు వసూలయినవి. ఆఖరుకు పొన్నూరుపురవాస్తవ్యులగు కీర్తి శేఖరియన అవ్వగు బాపయ్యగారి పర్యవర్తియగు ఆదెచ్చు గారు ఇచ్చిన రు 1000 లతో సకలమునకు క్రియభవను పూర్తికావడినది. తదుపరి పింగళ సంవత్సర ఫాల్గున శు ౬ ల రోజున వైస్యములో గృహప్రవేశ లక్ష్మీనారాయణ కన్యకా పరమేశ్వరీప్రత్య గను జరుపబడినది గాన నో ద్విజోత్సవకత గోత్రోద్భవులగు వైశ్యోత్తములు కాశీయాత్రకు వెళ్లువారు ఈ సత్ప్రణాన దిగుటకును నిర్దుత్త నిధానముగా కర్మలను జరుపుకొనుటకు వీలుగలుగజేసితిమని చెప్పుటకు సంకసించుచున్నాడను. ఇకయందు సత్ప్రణాన కృత్తికలకు పాటుపడవలసిన బాధ్యత మీ అందరివైశ్యసోదరులదైయున్నది. శ్రీకన్యకాపరమేశ్వరీ ఆస్తివైశ్యఅన్నదాన సమాజము, శ్రీమేశ్వరపుట్టు ప; కాశీయనియు తెలిగ్రాఫ్ అడవ వైశ్య అనియు రిజిస్టరుచేయబడినది. ఇకయందు యాత్రీలకై వెళ్లు వైశ్యోత్తములు ఈ సత్ప్రణానంగు దిగిపీత్వకర్మగా యాత్రను పూర్తిచేసికొనుటకు నేలాటి అన్వంతరము లేదు. ఇంబిషయమై సముజాయిసి కోరువారు కారకగాని గుంటూరు నాపేరుగాని వ్రాసిన బాలు ఇయ్యబడును.

గుంటూరు మూటూరు గురునాథం

	చా.
హుస్సేని తైలము పెద్దదంతలు పెరుగుదురు	0.12
గోమహరి పెద్దదంతలు ఊడులురు ...	0.8
ఉప్పునమునకు మందగు నీసా 1-కి ...	1.8
కహూరిమాత్రలు పెద్దవి, మంచివి	50.కి 0.10
సుఖభోగి మాత్రలు ...	1.0
సుఖభోగి తైలము పుండ్రురు ...	1.0
విశేషము తుమ్మాత్రలు డబ్బి 1-కి ...	0.8
గ్రహణి మాత్రలు డబ్బి 1-కి ...	0.8
కోశేనన మాత్రలు తలకొప్పులరు...	0.12
కాచినపుండ్రురు నూనె నీసా 1-కి ...	0.8
గోగరు ద్రావకము నీసా 1-కి ...	1.0
తునుమరి మాత్రలు, తునును వ్యాధులరు	1.0
చుండురు నూనె నీసా 1-కి ...	0.6
నుందరి తైలము, ముఖకాంతికి ...	0.8
శుగుల్లెరు తైలము శీతశుగుల్లెరు ...	0.6
కర్ణకూలహరి చెవిపోటురు ...	0.6
మూలవి మూత్రలు కలబద్ధమునరు ...	0.8
జులరు వాతహరి ఏమిడికిలరు ...	0.8